

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

dinsdag

21-01-2003

09:00 uur

mardi

21-01-2003

09:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van mevrouw Mirella Minne aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de hervorming van de VN" (nr. A263)	1
<i>Sprekers: Mirella Minne, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Samengevoegde vragen van	3
- de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de reactie van de regering over de druk die op haar wordt uitgevoerd om vooralsnog het gunstig advies van de Europese Commissie met betrekking tot de toetreding van Cyprus tot de EU op één of andere manier af te zwakken" (nr. A319)	3
- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de toetreding van Cyprus tot de EU" (nr. A323)	3
<i>Sprekers: Francis Van den Eynde, Ferdy Willems, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, Mark Eyskens</i>	
Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de toestand in Afghanistan" (nr. A381)	11
<i>Sprekers: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het incident met het Europees Parlement over de toekenning van visa aan Zimbabwaanse ministers" (nr. A392)	15
<i>Sprekers: Pieter De Crem, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en aan de minister van Landsverdediging over "het Amerikaanse concept van preventieve aanvallen en de voortgang in het dossier van de antiraketverdediging naar aanleiding van de NAVO-top in Praag" (nr. A405)	17
<i>Sprekers: Dirk Van der Maelen, voorzitter van de SP.A-fractie, Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken</i>	
Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de houding van de Bush-administratie ten overstaan van het actieprogramma van de Internationale	21

SOMMAIRE

Question de Mme Mirella Minne au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réforme de l'ONU" (n° A263)	1
<i>Orateurs: Mirella Minne, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Questions jointes de	3
- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réaction du gouvernement au sujet de la pression exercée sur lui pour le convaincre d'encore reconsidérer, d'une manière ou de l'autre l'avis favorable exprimé par la Commission européenne à propos de l'adhésion de Chypre à l'UE" (n° A319)	3
- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'adhésion de Chypre à l'Union européenne" (n° A323)	3
<i>Orateurs: Francis Van den Eynde, Ferdy Willems, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, Mark Eyskens</i>	
Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation en Afghanistan" (n° A381)	11
<i>Orateurs: Ferdy Willems, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'incident avec le Parlement européen au sujet de l'octroi de visa à des ministres zimbabwéens" (n° A392)	15
<i>Orateurs: Pieter De Crem, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et au ministre de la Défense sur "le concept américain d'attaques préventives et la question du programme de défense anti-missiles dans le cadre du sommet de l'OTAN à Prague" (n° A405)	17
<i>Orateurs: Dirk Van der Maelen, président du groupe SP.A, Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères</i>	
Question de Mme Magda De Meyer au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'attitude de l'administration Bush à l'égard du programme d'action de la Conférence internationale sur la population et le	21

Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling (ICPD)" (nr. A440)

Sprekers: **Magda De Meyer, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Francis Van den Eynde**

Samengevoegde interpellatie en vraag van 24
- de heer Pieter De Crem tot de vice-eerste 24
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de resultaten van de tweede diplomatieke missie
naar Nepal en de gevolgen hiervan voor de
Belgische wapenleveringen aan dat land"
(nr. 1484)
- mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste 24
minister en minister van Buitenlandse Zaken over
"de Belgische wapenleveringen aan Nepal"
(nr. A529)

Sprekers: **Pieter De Crem, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Vincent Decroly**

Moties 29
Vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de 30
vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
Zaken over "de beweringen van de AEL-leider
Abou Jahjah dat hij vanuit Israël bedreigd wordt"
(nr. A441)

Sprekers: **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de 32
vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
Zaken over "de uitspraak van de ambassadeur
van Marokko in verband met de motieven van de
moord op de islamleraar uit Borgerhout"
(nr. A475)

Sprekers: **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Leen Laenens**

développement (CIPD)" (n° A440)

Orateurs: **Magda De Meyer, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Francis Van den Eynde**

Interpellation et question jointes de 24
- M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et 24
ministre des Affaires étrangères sur "les résultats
de la seconde mission diplomatique au Népal et
leurs conséquences sur les livraisons d'armes
belges à ce pays" (n° 1484)

- Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et 24
ministre des Affaires étrangères sur "les
livraisons d'armes de la Belgique au Népal"
(n° A529)

Orateurs: **Pieter De Crem, Leen Laenens, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Vincent Decroly**

Motions 29
Question de M. Francis Van den Eynde au vice- 30
premier ministre et ministre des Affaires
étrangères sur "les affirmations du chef de file de
la LAE Abou Jahjah selon lesquelles il fait l'objet
de menaces de la part d'Israël" (n° A441)

Orateurs: **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question de M. Francis Van den Eynde au vice- 32
premier ministre et ministre des Affaires
étrangères sur "les déclarations de
l'ambassadeur du Maroc à propos des motifs du
meurtre du professeur de religion islamique à
Borgerhout" (n° A475)

Orateurs: **Francis Van den Eynde, Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Leen Laenens**

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGENCOMMISSION DES RELATIONS
EXTÉRIEURES

van

du

DINSDAG 21 JANUARI 2003

MARDI 21 JANVIER 2003

09:00 uur

09:00 heures

De vergadering wordt geopend om 9.15 uur door de heer Dirk Van der Maelen, voorzitter.
La séance est ouverte à 9.15 heures par M. Dirk Van der Maelen, président.

01 Question de Mme Mirella Minne au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réforme de l'ONU" (n° A263)

01 Vraag van mevrouw Mirella Minne aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de hervorming van de VN" (nr. A263)

01.01 **Mirella Minne** (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le ministre, lors d'une récente assemblée générale des Nations unies, le secrétaire général de cette institution, M. Kofi Annan, a remis un long rapport en deux cents points où il parle de la nécessité de réformer l'ONU, surtout au sujet de l'amélioration de l'information, de la rationalisation des rapports ou du financement des priorités. Cette décision a d'ailleurs été officiellement prise lors de l'assemblée du millénaire, il y a deux ans, quand les Etats membres avaient décidé - je cite - : "de faire de l'Organisation des Nations unies un instrument plus efficace pour réaliser les objectifs prioritaires adoptés dans la déclaration du millénaire des Nations unies".

Sans doute, une plus grande flexibilité, un dynamisme accentué de l'ONU et de ses mécanismes de décision seraient salutaires, mais l'inquiétude des diplomates accrédités auprès de cette institution porte sur le sens de la réforme qui est perçue comme une tentative de contrôle américaine et britannique, surtout au niveau de la communication interne et externe. Par exemple, l'information ne passerait plus par les multiples centres spécialisés de l'ONU mais par un grand centre régional, probablement situé à Bruxelles. La question qui se poserait serait donc de savoir par qui, comment, selon quels critères, la nature et le contenu de cette information seront décidés.

Dans ces circonstances, auriez-vous l'obligeance, monsieur le ministre, de nous préciser quel est le point de vue du ministère belge des Affaires étrangères par rapport à cette réforme institutionnelle de l'ONU et quels sont les actions diplomatiques envisagées dans cette perspective, notamment pour éviter le monopole de l'information en fonction des intérêts de certains pays?

01.01 **Mirella Minne** (ECOLO-AGALEV): Tijdens een recente Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft de secretaris-generaal van de VN, de heer Kofi Anan, een 200-puntenverslag voorgelegd betreffende de noodzaak om deze instelling te hervormen, meer bepaald voor de verbetering van de informatie, de rationalisering van de verslagen en de financiering van de prioriteiten.

Een grotere flexibiliteit en een sterker dynamisme van de VN en hun besluitvormingsmechanismen zouden inderdaad wenselijk zijn, maar er bestaat nog enige onzekerheid over de zin van deze hervorming, die wordt gevoeld als een poging van de Amerikanen en de Britten om vooral de interne en externe communicatie beter te kunnen controleren.

Zo zou de informatie niet meer via de verschillende gespecialiseerde VN-centra, maar via een groot regionaal centrum in Brussel verlopen.

Door wie, hoe en volgens welke criteria zal de aard en de inhoud van deze informatie worden bepaald?

Hoe staat het Belgisch Ministerie van Buitenlandse Zaken tegenover deze hervorming?

Welke diplomatieke acties worden in dat vooruitzicht overwogen met name om te voorkomen dat een informatiemonopolie in functie van de belangen van sommige landen ontstaat ?

01.02 Louis Michel, ministre: Monsieur le président, madame, la réforme des Nations unies est en cours de discussion à New York, en ce moment, sur base d'un rapport de la vice-secrétaire générale de l'ONU, Mme Louise Fréchette. La réforme du département de l'information au public, qui dépend du secrétariat des Nations unies, en fait effectivement partie. Cette réforme vise essentiellement une amélioration et une rationalisation des circuits d'information gérés par les Nations unies. L'établissement d'un centre régional situé à Bruxelles est une des options évoquées dans ce contexte. Il faut noter que ces centres diffusent essentiellement des documents reflétant les décisions politiques prises en assemblée générale, au Conseil de sécurité et par les autres organes intergouvernementaux des Nations unies. Cette information est donc objective dans la mesure où elle reflète les positions exprimées par les Etats membres. La question est donc distincte de celle d'une certaine mainmise sur l'information dont sont souvent, et parfois à juste titre, accusés les médias occidentaux.

La Belgique est en faveur de la réforme actuelle. Je l'ai d'ailleurs déclaré dans le cadre de mon discours à l'ONU.

J'ai dit que je soutenais cette réforme, surtout parce qu'elle devait donner un accès plus vaste et plus pratique à l'information concernant les Nations unies dans les pays du Sud. Cette réforme va donc plutôt dans le sens de vos préoccupations. J'ai déjà eu l'occasion de solliciter les collègues parlementaires pour un débat sur les Nations unies, je me permets de le signaler à la présidence de notre commission. Il y a un vrai problème aux Nations unies qui appelle un débat de fond devant aller plus loin que la simple réorganisation administrative des Nations unies, qui devrait poser la question de son financement, de ses moyens, la question des responsabilités des uns et des autres et de son fonctionnement, ainsi qu'à l'occasion la question du fonctionnement des troupes qu'on envoie sur le terrain au nom des Nations unies. Je peux vous dire que ce n'est pas toujours très évident. Il faut donc un débat plus large et je suis preneur d'une discussion approfondie sur le sujet. On pourrait imaginer d'inviter quelqu'un des Nations unies devant notre commission. J'ai par exemple lu, il y a maintenant plus de deux ans, le rapport Brahimi, un excellent rapport, dont les conclusions tardent à être mises en œuvre.

01.02 Minister Louis Michel: De hervorming van de Verenigde Naties wordt momenteel in New York besproken aan de hand van een verslag van de vice-secretaris-generaal, mevrouw Fréchette. Daartoe behoort ook de hervorming van de Afdeling informatie aan het publiek.

Deze hervorming beoogt de verbetering en rationalisering van de informatiestromen die door de Verenigde Naties worden beheerd en in die context is de oprichting van een Regionaal centrum in Brussel een van de voorgestelde mogelijkheden.

De betrokken centra verspreiden hoofdzakelijk documenten met een weergave van de politieke beslissingen die op de Algemene Vergadering, de Veiligheidsraad en de andere intergouvernementele instellingen van de Verenigde Naties werden genomen. Deze informatie is dus objectief, want ze geeft de standpunten weer die door de lidstaten werden geformuleerd. Het gaat hier dus niet om beïnvloeding van informatie, waarvan de Westerse media vaak en soms terecht worden beschuldigd.

België is voorstander van de huidige hervorming, vooral omdat de informatie betreffende de Verenigde Naties in de Zuiderse

landen uitgebreider en beter toegankelijk zou zijn.

Ik denk dus dat deze hervorming inspeelt op uw bekommernissen.

Ik heb uw collega's-parlementsleden al opgeroepen om een grondig debat te wijden aan de Verenigde Naties, dat verder zou reiken dan wat u in uw vraag aankaart en waarin de middelen, de financiering en de controle op de operaties van de VN-troepen op het terrein aan bod zouden komen.

Ik ben voorstander van zo een debat en we zouden een vertegenwoordiger van de Verenigde Naties kunnen uitnodigen op daaraan deel te nemen. In dat verband herinner ik ook aan het rapport-Brahimi, waarvan de besluiten nog steeds niet zijn uitgevoerd.

01.03 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): Monsieur le ministre, je serais ravie de pouvoir participer à une telle réunion. Je vous remercie de votre information.

01.03 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): Ook ik ben vragende partij voor zo een debat.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 Samengevoegde vragen van

- de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de reactie van de regering over de druk die op haar wordt uitgevoerd om vooralsnog het gunstig advies van de Europese Commissie met betrekking tot de toetreding van Cyprus tot de EU op één of andere manier af te zwakken" (nr. A319)

- de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de toetreding van Cyprus tot de EU" (nr. A323)

02 Questions jointes de

- M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la réaction du gouvernement au sujet de la pression exercée sur lui pour le convaincre d'encore reconsidérer, d'une manière ou de l'autre l'avis favorable exprimé par la Commission européenne à propos de l'adhésion de Chypre à l'UE" (n° A319)

- M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'adhésion de Chypre à l'Union européenne" (n° A323)

02.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, deze commissie komt niet zo vaak samen waardoor de vragen die wij indienen soms heel laat worden behandeld. Meestal is dit zeer nadelig voor de actualiteit van onze vragen, maar in dit specifieke geval moet ik bekennen dat het laattijdig behandelen van mijn vraag het mogelijk heeft gemaakt bepaalde zaken op Cyprus aan het licht te brengen die de thes die ik hier altijd heb verdedigd, stevig ondersteunen.

02.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): J'ai toujours préconisé l'adhésion de Chypre à l'UE, en tant qu'Etat réuni. Ce pays fait partie de l'Europe. Il est prêt à l'adhésion sur le plan économique et a toujours adopté une attitude positive à l'égard de

Mijnheer de minister, ik ben altijd een verdediger geweest van een eengemaakt Cyprus, dat om een behoorlijk aantal goede redenen bij de EU zou aansluiten. Cyprus is een van de weinige landen die naar aanleiding van de recente massarekrutering die de EU heeft doorgevoerd, echt helemaal klaar was voor de aansluiting op economisch vlak. Cyprus hoort bovendien bij Europa en het staat buiten kijf dat het land zijn Europese plichten – in de brede en diepere zin van het woord – steeds heeft vervuld. Merkwaardig genoeg is het ook altijd zo geweest dat men, als de aansluiting ter sprake kwam, allerlei argumenten naar voren bracht die in mijn ogen nepargumenten waren of argumenten die men gebruikte pour les besoins de la cause. Zo werd de aansluiting van Cyprus maar al te vaak gebruikt als een soort breekijzer om ons tegelijkertijd te verplichten Turkije, dat met Europa geen jota te maken heeft – ik zeg dat hier met nadruk en met een Griekse letter jota – te doen aansluiten. Men begon soms heel brutaal: zoek een oplossing voor Cyprus en haal Turkije bij de EU. Anders deed men het op een meer subtiële wijze, zoals collega Willems het zelfs deed: vergeet toch de bevolking van Noord-Cyprus niet, want die mensen zijn Turks en zij zijn aan hun lot overgelaten.

Ondertussen – dat is de reden waarom ik mij daarstraks voor één keer verheugde over de laattijdigheid van het aan bod komen van mijn vraag – hebben deze Noord-Cypriotische burgers aangetoond wat zij echt wensen, met name de eenheid van het eiland in de EU. Dat is gebeurd met verschillende massabetogingen die hebben plaatsgevonden tegen de zin van de marionettenregering – en het woord is niet te sterk – en ongetwijfeld niet met de goedkeuring van de regering in Ankara.

Er is ons langs verschillende kanten gemeld, mijnheer de minister, dat ondanks het gunstig advies voor de aansluiting bij Cyprus, men aan de Belgische regering heeft gevraagd om vooralsnog die aansluiting te gebruiken om toch nog een stap te doen in verband met de aansluiting van Turkije. Ik denk dat het beter en beter aangetoond wordt dat dit geen zin heeft, maar ik heb hierover toch een aantal vragen. Ten eerste, klopt dit? Ten tweede, is het zo dat u inderdaad nu nog steeds gebruikmaakt van de zaak Cyprus om de Turkse zaak te verdedigen? Ten derde, zo ja, waarom doet u dat?

02.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, bij vorige interventies was het al duidelijk wat mijn uitgangspunten zijn. Ten eerste, de situatie waarvan én Grieks-Cyprioten én Turks-Cyprioten – de gewone mensen – al tientallen jaren het slachtoffer zijn. Ten tweede, voor mij is het internationaal recht van tel. Een derde uitgangspunt is het standpunt van de twee betrokken groepen.

Intussen kwam op 11 november het belangrijke plan van Kofi Annan, waarbij hij de toetreding in het vooruitzicht stelt en vraagt dat men vóór 28 februari – de tijd dringt – tot een akkoord zou komen, om het mogelijk te maken dat op 1 mei 2004 bij de terechte aansluiting bij Europa ook Turks-Cyprus zou worden betrokken. Dit plan komt erop neer, samengevat, dat er twee regio's zijn in een confederale staat. Een belangrijk element is ook een soort beurtrol, twee Griekse en een Turkse beurtrol, voor het presidentschap.

De reacties zijn bijzonder hoopgevend. Aan Griekse kant is er Costa

l'Europe. Malheureusement, l'adhésion de Chypre a constamment été un sujet de discussion, même si les arguments utilisés n'ont jamais été très convaincants. En outre, l'adhésion de Chypre a toujours été liée à celle de la Turquie, alors que ce dernier pays est totalement étranger à l'Europe.

Entre-temps, les citoyens du nord de l'île ont clairement exprimé leur souhait, à savoir l'unité du pays et l'adhésion à l'UE.

Nous avons appris qu'il avait été demandé au gouvernement belge de s'appuyer sur ce dossier pour encore prendre une initiative à propos de l'adhésion de la Turquie. Cette information est-elle exacte? Le gouvernement compte-t-il accéder à cette demande? Dans l'affirmative, pourquoi?

02.02 Ferdy Willems (VU&ID): Je me fonde à la fois sur la situation des Chypriotes grecs et sur celle des Chypriotes turcs ainsi que sur le droit international et la position adoptée par les deux groupes concernés.

Depuis le 11 novembre, nous disposons du projet de Kofi Annan tendant à conclure un accord pour le 28 février afin que, le 1er mai 2004, la partie turque de Chypre puisse également être associée à l'adhésion à l'UE. Ce projet consiste à créer un Etat confédéral dont la présidence

Simitis, de Griekse premier, die hier spreekt van een unieke kans. Bijna hetzelfde zegt Erdogan, de nieuwe Turkse premier. Hij zegt dat men moet breken met een traditie van 30 jaar Cyprus-politiek vanwege Turkije. Hij is ook geneigd tot een compromis. Dat is voor een Turkse premier niet niks.

Er is in Grieks Cyprus een en ander aan het bewegen. Op 16 februari zijn er verkiezingen. Ondanks zijn leeftijd van 83 jaar wil Klerides opnieuw kandidaat zijn om de historische oplossing te realiseren. Dat is menselijk en begrijpbaar. Zijn directe medewerker, Alekos Markides is eveneens kandidaat. Dat vergroot misschien de kansen voor de tot op dit ogenblik gedoodverfde kandidaat, Tasos Papadopoulos die gesteund wordt door links. Bij verkiezingen is er steeds de mogelijkheid dat er iets beweegt, ook in Grieks Cyprus.

In Turks Cyprus – de heer Van den Eynde heeft dit terecht gesteld – beweegt er ook iets. Er zijn de betogingen van niet minder dan 30% van de bewoners van het eiland. Zij willen meer Europees geld. Zij zien de welvaart aan Griekse kant en voelen zich de “gevangenen”. Anderzijds is er Denktash die zich blijft vasthouden aan twee staten en zelfs met aftreden gedreigd heeft. Hij voelt zich bemoeilijkt in zijn onderhandelingspositie. Bij de bevolking leven de twee standpunten. Er beweegt dus iets in Grieks Cyprus en in Turks Cyprus. Het is niet zo rooskleurig als het eruit ziet. Men laat uitschijnen dat de Grieks Cyprioten akkoord gaan. Dat is niet waar. Aan Grieks Cypriotische zijde zijn er bepaalde restricties. Zij onderschrijven dit, ik citeer: “... op voorwaarde dat de onderhandelde oplossing leidt tot een herenigde staat, lid van de Europese Unie, begiftigd met één soevereiniteit, één internationale rechtspersoonlijkheid en één nationaliteit. De staatsvorm moet de twee gemeenschappen respecteren. Er komt een nieuw tijdperk voor alle Cyprioten”. Dit is iets anders dan direct akkoord gaan. De Grieks Cyprioten plaatsen vraagtekens bij het co-leiderschap. Ze zeggen letterlijk dat sommige punten nieuwe toelichting vragen. Dat is eufemistische taal om te zeggen dat men niet akkoord gaat. Anderen beweren dat de rechten van de Turks Cyprioten totaal in strijd zijn met het communautair acquis op internationaal recht en moeten geamendeerd worden. De Grieks Cypriotische minister van Buitenlandse Zaken heeft het over het territoriaal aspect dat moet heronderhandeld worden, en over het belangrijke vluchtelingenprobleem. Dit is geen unisono akkoord.

Aan Turkse zijde beklaagt men zich erover dat de zwarte piet bij hen zit. Ze beklagen zich over de media die stellen dat de Grieken akkoord zouden gaan en de Turken dwarsliggen.

Klerides betwist dat. Hij haalt bronnen aan uit de Griekse pers, van grote Griekse politici als Vassos Lissas. Hij zegt dat de socialistische kiezerspartij duidelijk stelt dat de herziening van de speciale gezant Alvaro Desoto van 11 december 2002 voor hen onaanvaardbaar is. Die man, die politicus, zegt: “Bijna alle leden van de Griekse nationale raad zijn tegen de geest van het plan en onderstrepen de nasleep van de wijzigingen ervan”. Dat is dus iets anders.

Wat vragen de Turken? Wat zijn hun bezwaren? De territoriale aanspraken van de andere kant, het feit dus dat 60.000 Grieken zouden terugkeren. Zij zeggen ook dat zij binnen het Europees kader niet aan bod zullen komen. Zij vinden de autonomie die zij krijgen te

serait assurée à tour de rôle.

Les réactions sont particulièrement encourageantes. Le premier ministre grec, M. Simitis, parle d'une chance unique et le chef de file turc, M. Erdogan, semble disposé à accepter un compromis.

Les choses bougent dans la partie grecque de Chypre où des élections se tiendront le 16 février. En dépit de son grand âge, le président Klerides se représentera car il tient beaucoup à apporter une solution historique au problème chypriote. La gauche, quant à elle, soutient la candidature de Papadopoulos.

Dans la partie turque de l'île, la situation évolue également. La population est divisée en deux camps idéologiques. Une partie de la population pense que la prospérité se trouve du côté grec et se sent donc captive alors qu'une autre partie souhaite le maintien de deux Etats distincts.

La situation ne prête pas autant à l'optimisme qu'il y paraît. Les Chypriotes grecs ne prônent pas un Etat réuni sans autre revendication. Ils déclarent littéralement que certains points requièrent un réexamen, ce qui est une manière édulcorée d'exprimer leur désaccord avec ces points. Leur ministre des Affaires étrangères évoque la renégociation de l'aspect territorial et le problème des réfugiés.

Dans le camp turc, on se plaint des médias qui affirmeraient que les Chypriotes turcs se livrent à des manœuvres d'obstruction.

On reproche aussi du côté turc les revendications territoriales de la partie adverse, le retour de 60.000 Grecs, l'influence restreinte sur la scène européenne et le manque d'autonomie.

Vendredi dernier, MM. Denktas et

gering. Geen verdragsrecht. Ze hebben nog een aantal andere opmerkingen. Kortom, ook daar is het niet al goud wat er blinkt. Ook daar zijn er zeer kritische geluiden.

Ik kom tot mijn besluit. Vorige vrijdag zijn – voor de zoveelste keer, maar deze keer hopelijk met succes – de besprekingen tussen de twee antagonisten Denktash en Klerides herbegonnen. Zij zullen mekaar nog een paar keer zien. Op 4 februari is er in dit huis – ik vermeld dat even voor de geïnteresseerde collega's –, georganiseerd door senator Monfils, een samenkomst met mevrouw Kalliopi Avraam, ambassadeur van Grieks Cyprus, die daar de zaak zal bespreken. Ik zeg aan de collega's: wie zich daarvoor interesseert, komt daar naartoe, want dat is een belangrijk moment om met de mensen op het terrein zelf daarover te praten.

Mijn grondstelling is – en terzake vraag ik uw medewerking, mijnheer de minister – dat men in een compromis en voor een conflict, voor die twee gevallen, met twee moet zijn. Wil het duurzaam zijn, dan moet er een oplossing komen die voor beide partijen eerbaar is. De Griekse en Turkse Cyprioten zetten een belangrijke stap. Wij hebben, vermits men precies een beroep doet op ons Belgisch model als oplossing – dat wordt uitdrukkelijk gesteld in documenten: het is het Belgisch model dat ze voor ogen hebben – daarin een inbreng, vanuit ons kleine land, in dat andere kleine land.

Ik zou dus willen vragen dat u, mijnheer de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, met uw enorm gezag, hier het nodige doet om, waar mogelijk, de vrede te brengen, ook op dit eiland. De mensen daar verdienen het, én de Grieken, én de Turken.

02.03 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de verantwoording voor de invasie van het Turkse leger in 1974 werd door de internationale gemeenschap nooit aanvaard. De Europese Unie heeft evenwel steeds de wens uitgedrukt dat de Turks Cypriotische gemeenschap bij de toetredingsonderhandelingen betrokken zou worden. De Turks Cypriotische gemeenschap wenste echter geen deel uit te maken van een Cypriotische delegatie omdat die delegatie de TRNC, de Turkse republiek, op Noord-Cyprus weigerde te erkennen. Het is juist dat de voorafgaande hereniging van het eiland de voorkeur van de EU wegdroeg, maar ze was geen voorwaarde voor toetreding.

De toetreding van Cyprus tot de Europese Unie is ondertussen verworpen ingevolge de besluiten van de Europese Raad van Kopenhagen van 12 en 13 december 2002. De toetredingsonderhandelingen zijn hiermee afgesloten. Er wordt nog steeds gehoopt dat nog tegen einde februari 2003 een akkoord over een gezamenlijke grondwet voor het hele eiland wordt afgesloten. Zo kan alsnog het herenigde eiland toetreden in 2004. Beide Cypriotische partijen hebben de voorstellen van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de heer Kofi Annan, aanvaard als basis voor een regeling.

Het komt de Belgische regering niet toe zich in hun plaats te stellen inzake de beoordeling van de voorstellen. Ik kan u alleen zeggen dat wij een heel volledige uitleg hebben gegeven. Wij hebben ook technische nota's verstuurd en afgegeven aan degenen die normaal zouden moeten onderhandelen. In die nota's staat een uitleg over

Klerides ont renoué contact. Le 4 février, le sénateur Monfils organisera en cette enceinte un entretien avec l'ambassadeur chypriote grec. Qu'il s'agisse d'un conflit ou d'un compromis, il faut être deux. Une solution éventuelle devra être honorable pour les deux parties. Puisqu'on se réfère au modèle belge, nous pourrions apporter une contribution. J'invite le ministre à faire le nécessaire en ce sens.

02.03 **Louis Michel**, ministre: La communauté internationale n'a jamais accepté la justification de l'invasion turque de 1974. L'Union européenne a toutefois voulu associer la communauté chypriote turque aux négociations d'adhésion. Cette dernière a refusé de se joindre à la délégation chypriote, qui refuse de reconnaître la République turque de Chypre nord. L'Union avait marqué sa préférence pour une réunification préalable de l'île, sans toutefois en faire une condition d'adhésion.

Entre-temps, l'adhésion de Chypre est acquise et les négociations à ce propos sont terminées. On espère encore que l'île établira, d'ici à fin février 2003, une constitution qui sera d'application pour l'ensemble du pays. Les deux parties chypriotes ont accepté les propositions formulées par M. Kofi Annan, sur lesquelles elles comptent

ons Belgische systeem. Wij hebben ze ter beschikking gesteld van de heer Kofi Annan om dit alles uit te leggen en om mee te helpen. Op een discrete manier gaat dit gewoonlijk beter dan door de zaken publiek te maken. Wij proberen de partijen echter te overtuigen van een model dat op het onze lijkt. Institutioneel gezien kan ons model immers een antwoord bieden aan het probleem van dat eiland.

s'appuyer. Nous avons décrit notre propre système à titre d'illustration, car notre modèle pourrait représenter une solution appropriée.

Voorzitter: Pierre Chevalier.

Président: Pierre Chevalier.

02.04 Mark Eyskens (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik vraag het woord bij ordemotie. Ik zie dat u toekomt. Ik was hier voor u. Ik wou toch even iets zeggen over wat u zondag hebt gezegd in een programma op de televisie, met name "De zevende dag".

02.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mogen wij nu eerst dit afhandelen? Mijnheer Eyskens, ik wil u het woord niet ontnemen. We zijn echter aan de replieken.

De **voorzitter**: Mijnheer Eyskens, ik zal het onmiddellijk na dit behandelen.

02.06 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer Eyskens, met alle respect, alleen al om het esthetische aspect van de zaak is dit belangrijk.

02.06 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Vous considérez notre modèle comme un produit d'exportation? Je ne peux me retenir de sourire, car il ne fonctionne même pas ici.

Mijnheer de voorzitter, mag ik dan nog even kort repliceren op het antwoord van de vice-eerste minister? Ten eerste, sta mij toe om met een sterk scepticisme en met een glimlach te aanhoren dat wij op het ogenblik een nieuw exportproduct zouden hebben, met name het Belgische model. Ik heb er de grootste twijfels over dat dit model ooit ergens succes zal of zou hebben. Het model kent hier immers ook geen succes. Hoop doet echter leven. Als men niets anders te verkopen heeft, kan men rustig proberen dit model aan de man te brengen. Dat is een eerste zaak.

Ten tweede, als de minister mij laat spreken, wil ik toch even reageren op een uitdrukking ...

02.07 Minister Louis Michel: (...) Dat heb ik toch niet gehoord.

02.08 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer Michel, u bepaalt niet wat mijn argumenten zijn.

02.09 Minister Louis Michel: Uw argumenten zijn van geen enkel belang.

02.10 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): U gaat niet bepalen wat ik hier ga zeggen. We zijn hier nog niet in de Bondsrepubliek Wallonië!

02.11 Minister Louis Michel: Ik ben niet bang voor uw geschreeuw. Ik kan ook schreeuwen.

02.12 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Dan moet u ook niet schreeuwen.

02.13 Minister Louis Michel: Ik heb niet geschreeuwd.

02.14 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): U hebt wel geschreeuwd.

02.15 Minister Louis Michel: Dat is niet waar.

02.16 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Jawel, u hebt geroepen.

02.17 Minister Louis Michel: Vertel geen onnozelheden.

02.18 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Als u parlamentsleden onnozel noemt, dan zegt dat veel over u en weinig over die parlamentsleden, zoals dat meestal het geval is met scheldwoorden. Mijnheer de voorzitter, dit gezegd zijnde, ...

De **voorzitter:** Mijnheer Van den Eynde, mag ik u doen opmerken dat het monopolie op het onbeschoft zijn niet tot de ene of de andere zijde behoort. Ik heb in het debat over Irak ook uw fractieleider bezig gezien toen de heer Willems op het spreekgestoelte stond, dat was meer dan onbeschoft.

02.19 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, u bent altijd graag bezig tegen mijn partij. Ik gun u dat. Speel nog een tijdje de ridder en de paladijn van de gevestigde partijen in dit land. We zullen na 18 mei zien hoe de zaken zich voortzetten.

De **voorzitter:** U verkoopt al het vel van de beer.

02.20 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Dat is juist wat ik u wilde zeggen. Ik ben blij dat u mijn woorden juist interpreteert.

Ik kom terug terzake en maak gebruik van de tijd die mij toegemeten is. Ik wilde nog eventjes de aandacht vestigen van zowel de minister van Buitenlandse Zaken als van de collega's op het volgende. Ik betreur dat collega Willems hier sprak over de ambassadeur van Grieks Cyprus. Dat maakt een groot verschil. Cyprus is volgens internationaal recht en volgens onze standpunten nog altijd een eiland, een eenheid. Een stuk daarvan is wederrechtelijk bezet door Turkije. Het gaat dus over de ambassadeur van Cyprus.

Mijnheer de voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vragen in verband met het gebruiken van de zaak-Cyprus voor andere doeleinden, die naar mijn mening minder gewettigd zijn. Ik neem dus aan dat dit spelletje voorbij is. Ik hoop dat een eengemaakt Cyprus, waarin vanzelfsprekend de verschillende gemeenschappen tot hun recht kunnen komen in een – laten we zeggen - vrij en onbezet vaderland, weldra tot de EU zal kunnen toetreden en zo zal bijdragen tot een Europees Europa.

02.21 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik betreur dat in verband met vredesproces hier een toon wordt aangeslagen die niet de mijne is. Ik tracht te argumenteren. De vicieuze cirkel van "wij komen niet aan de onderhandelings tafel omdat u ons niet erkent" zou moeten doorbroken worden. Dat zou van Turkse zijde stilaan moeten ophouden, daar ben ik het mee eens. Dat is niet constructief en leidt tot niets, zeker niet op een moment dat in Griekenland en Turkije Grieks Cyprioten en Turks Cyprioten een echte vredeswil hebben. Ze

02.20 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): M. Willems a parlé de l'ambassadeur de la partie grecque de l'île mais une partie de l'île est occupée par la Turquie. Il s'agit donc de l'ambassadeur de Chypre.

Je n'ai pas obtenu de réponse quant à la question de savoir si le dossier chypriote est utilisé à des fins moins légitimes. J'espère néanmoins que nous pourrions rapidement envisager l'adhésion de Chypre à la Communauté européenne en tant que pays réunifié, libre et inoccupé.

02.21 Ferdy Willems (VU&ID): Le refus de négocier des Turcs tant qu'ils ne seront pas reconnus n'est guère constructif, surtout si l'on en juge par la volonté de paix à présent réelle des Chypriotes grecs et turcs.

willen daar echt uit. Ik kom even terug op het Belgisch model. Ik deel de mening van de heer Van den Eynde niet dat dit niet werkt. Mijn visie is dat een compromis altijd iets is waar geen van beide partijen echt gelukkig mee is. Dat is een kenmerk van een compromis. Dat is ook met het Belgisch model zo. Ik ben niet gelukkig met het Belgisch federaal model in al zijn aspecten, maar ik stel in de feiten – de feiten zijn sterker dan de mening van de Lord Mayor van Londen – wel vast dat precies door dit compromismodel dit land nog bestaat. Men kan dat betreuren of niet, maar dit land bestaat juist daarom nog. Hetzelfde kan gebeuren in Cyprus. Wanneer Turks Cyprioten en Grieks Cyprioten elkaar verstaan in een compromis, waarbij ze allebei misschien veel water in de wijn zullen moeten doen, pas dan zal gebeuren wat ze echt alle twee zelf willen. Ik heb herhaaldelijk met de bevolking gesproken, met Griekse en Turkse mensen, mensen die van hun land houden en mensen die ook met anderen willen spreken. Zij mogen niet langer het slachtoffer zijn politiek getouwtrek boven hun hoofd. Dat is wat ik vraag en waartoe onze Belgische regering mogelijk haar steentje kan bijdragen.

Ik ben het eens met de minister als hij het functioneren van ons systeem heeft uitgelegd aan Kofi Annan. Ik vind dat een zeer constructieve bijdrage. Voor mij moet die inderdaad niet publiek gevoerd worden. Er is iets dat ik wel wil vragen aan de collega's in deze commissie. Probeer op 4 februari te komen. U krijgt daar de kans om één van de hoofdrolspelers, de ambassadeur van Cyprus – die woordspeling is juist, ik wou alleen een onderscheid maken – te horen. Dit kan interessant zijn. Ik zal ook aan de vertegenwoordiger van de Turkse republiek Noord-Cyprus vragen of ik de nota die hij mij bezorgd heeft mag doorgeven aan de heer Monfils. Dat is een nota die mij bezorgd is. Ik zal dat discreet doen als dat mag. Ik kan niet vragen dat men daar met de twee gaat praten maar het zou toch belangrijk zijn dat men de nota van de Turkse kant ter bespreking heeft op de commissie. Dit land verdient vrede. Dat is mijn enige bedoeling.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Ik geef nu het woord aan de heer Eyskens voor zijn “ordemotie”.

02.22 Mark Eyskens (CD&V): Dank u zeer, mijnheer de voorzitter. Wij hadden vrijdagavond een interessant debat over Irak. Zondag heeft daarover een discussie plaatsgehad in “De Zevende Dag” tussen leden van de meerderheid en de minderheid. Ik kijk daar niet naar, maar ik zie 's avonds de samenvatting.

En wat zie ik? De heer Chevalier in een exuberante retorische bui die ineens uitroept: “En Eyskens is voorstander van een eenzijdig optreden van de Verenigde Staten van Amerika. Hij vindt dat een tweede resolutie niet nodig is. Wij” – Amerikanen en Belgen veronderstel ik – “moeten er samen invliegen.” Ik kan wel tegen een geintje zoals de Hollanders zeggen maar ik was daar niet aanwezig en kon me dan ook niet verdedigen. Wat u gezegd hebt, is totaal het tegenovergestelde van wat ik gezegd heb. We hebben vandaag de annalen gekregen van het debat. Ik vind dat u dit moet rechtzetten. U bent de grote heraut van de nieuwe politieke cultuur. U hebt nu de kans om aan te tonen dat wij ons tegenover mekaar correct gedragen. Ik vraag uitdrukkelijk dat u telefoneert met of een brief

A l'inverse de M. Van de Eynde, je crois au modèle belge. Même si certains aspects me réjouissent moins, c'est grâce à ce modèle de compromis que notre pays existe encore. Ce modèle pourrait être transposé au cas chypriote et, de par mon expérience personnelle, je sais que la population souhaite également qu'il en soit ainsi. Le gouvernement belge pourrait apporter sa pierre à l'édifice. Je pense d'ailleurs qu'il est particulièrement constructif que le ministre ait expliqué notre système à M. Kofi Annan. J'invite les membres à venir écouter l'ambassadeur de Chypre le 4 février prochain. Je souhaiterais également demander au représentant de la république turque de Chypre du nord s'il m'autorise à transmettre sa note à M. Monfils afin qu'elle puisse faire l'objet d'une discussion en commission. Chypre mérite la paix.

02.22 Mark Eyskens (CD&V): Le débat sur l'Irak qui s'est tenu vendredi dernier à la Chambre a été recommencé, le dimanche, lors de l'émission de télévision *De zevende dag*.

En l'occurrence, M. Chevalier, et donc le président de notre commission, a complètement déformé mes propos sans que je puisse me défendre. Je demande qu'il adresse un courrier à la VRT pour tout rectifier. La Flandre a désormais l'impression que j'approuverais l'idée d'une intervention unilatérale des Etats-Unis alors que je n'ai jamais

schrijft naar de heer De Vadder of iemand anders van De Zevende Dag om een rechtzetting. U hebt mijn woorden totaal verdraaid. Ofwel gebeurde dit toevallig en dan wil ik zeggen dat u niet met aandacht luistert in een debat en dat u meer slaap nodig hebt, ofwel gebeurde het met opzet en dan is het zeer erg want dan hebt u met de waarheid een loopje genomen. Ik gebruik geen andere terminologie.

déclaré cela. M. Chevalier s'est-il tout bonnement trompé ou a-t-il agi de mauvaise foi?

Mijnheer de voorzitter, ik vraag dat u uw verantwoordelijkheid neemt. Ik voel mij zeer gegriefd ook al toon ik dat niet.

De **voorzitter**: Als toekomstig...

02.23 Minister **Louis Michel**: Ik had dat toch ook zo begrepen.
(Gelach)

De **voorzitter**: Mijnheer Eyskens, als toekomstig collega in de Senaat zou ik niet willen dat er meningsverschillen zijn.

02.24 **Mark Eyskens** (CD&V): We zijn optimistisch.

De **voorzitter**: Wat mij betreft, bedoelt u? Men moet optimistisch blijven. U citeert mij verkeerd. Ik heb gezegd dat volgens de interpretatie van de heer Eyskens zelfs geen tweede resolutie nodig is en kan een gewone verklaring van de voorzitter...

02.25 **Mark Eyskens** (CD&V): Dat hebt u niet gezegd.

De **voorzitter**: Ja, zo heb ik het gezegd. Ik weet nog altijd zeer goed wat ik zeg. Het probleem was dat ik geconfronteerd werd met de heer De Crem die dit eigenlijk beaamde en de heer Van Hoorebeke die tot twee keer toe heeft gezegd dat Eyskens het zo had gezegd.

02.26 **Mark Eyskens** (CD&V): Uw redenering is volledig onvolledig. Als er een verklaring komt in plaats van een resolutie is de vraag aan de Belgische regering wat zij zal doen, want een verklaring creëert de legitimiteit van de Veiligheidsraad. Neemt u vrede met een verklaring terwijl u blijft verkondigen dat er een tweede resolutie moet komen. Dat was mijn vraag!

De **voorzitter**: We gaan het debat nu niet heropenen.

02.27 **Mark Eyskens** (CD&V): Dat wil niet zeggen dat ik daar voorstander van ben.

De **voorzitter**: Ik heb zeer duidelijk gezegd dat volgens de interpretatie van de heer Eyskens zelfs geen tweede resolutie nodig is omdat een gewone verklaring kan volstaan.

Le **président**: J'ai déclaré que vous estimiez qu'une deuxième résolution n'était pas nécessaire et qu'une déclaration interprétative du président du Conseil de Sécurité suffisait.

02.28 **Mark Eyskens** (CD&V): Neen!

De **voorzitter**: Zo heb ik het gezegd.

02.29 **Mark Eyskens** (CD&V): Maar dat is fout. Ik heb gezegd dat de mogelijkheid bestaat dat men zich beperkt tot een verklaring in de Veiligheidsraad.

De **voorzitter**: Dat is toch wat ik zeg?

02.30 Mark Eyskens (CD&V): Ik heb daar nergens een waarde over uitgesproken.

De **voorzitter**: Dat is toch wat ik zeg?

02.31 Mark Eyskens (CD&V): En dan hebt u gezegd: "erin vliegen."

De **voorzitter**: Nee, ik heb de heer De Crem geciteerd, die op het einde van zijn betoog gezegd heeft: "Wij zijn bereid", als een echte gewezen KSA'er. Ik citeer letterlijk wat ik gezegd heb in het debat. Ik betreur dat ik u niet als tegenstander heb gehad in het debat. Ik had veel liever u gehad als tegenstander, want dat zou misschien bijgedragen hebben tot de sereniteit van het debat, dat bij velen overgekomen is – vooral van de kant van de heer De Crem – als een debat dat een beetje confuus was, om het voorzichtig uit te drukken. Ik heb u in die zin geciteerd, dat ik zelfs met u de opnames wil bekijken. Als u dit in de samenvatting hebt gezien, correspondeert het beeld dat u hebt gezien niet met de werkelijkheid. Indien u verkeerd zou geciteerd zijn, ben ik onmiddellijk bereid dit recht te zetten. Ik word ook dikwijls verkeerd geciteerd en ik heb dat ook niet graag.

02.32 Mark Eyskens (CD&V): U hebt een totaal foute voorstelling van zaken gegeven aan de kijker. Ik vraag u dat u dat rechtzet. Vooral in deze periode bevinden wij ons in een verdachte periode. Elk woord is verdacht. Ik vond het spijtig. Ik vond het jammer, vooral van de voorzitter van onze commissie.

02.32 Mark Eyskens (CD&V): Vous ne m'avez pas cité intégralement. Ma question était précisément de savoir si le gouvernement belge allait se satisfaire d'une telle déclaration? Je n'ai pas dit qu'à mon estime une déclaration suffisait. Je souhaiterais que l'on cite correctement mes propos, surtout en période électorale agitée.

De **voorzitter**: Ik zat daar niet qualitate qua als voorzitter van deze commissie, maar ik ben bereid met u de opnames te bekijken. Ik denk dat u toch een beetje een vertekend beeld hebt gehad, dat misschien ook is veroorzaakt door uw partijgenoot.

Le **président**: Si je n'ai pas cité correctement vos propos, je suis prêt à rectifier le tir. Peut-être étais-je aveuglé par les déclarations confuses et enlevées de M. De Crem au cours du débat télévisé.

02.33 Mark Eyskens (CD&V): Sommige mensen hebben mij getelefoneerd en gevraagd wat ik daar had verteld in het Parlement.

De **voorzitter**: U hebt zelf om de twee weken een mogelijkheid om dat recht te zetten, mijnheer Eyskens. Maar bekijkt u gerust die opnames. Ik denk dat er een misverstand is.

02.34 Mark Eyskens (CD&V): Ik maak er geen drama van, maar ik vond het niet correct.

De **voorzitter**: Ik denk dat het een misverstand is.

02.35 Mark Eyskens (CD&V): Jaja.

03 Vraag van de heer Ferdy Willems aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de toestand in Afghanistan" (nr. A381)

03 Question de M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation en Afghanistan" (n° A381)

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb mijn vraag ingediend op 16 november in verband met een nota van Human Right Watch "All your hopes are crashed: violence and repression in Western Afghanistan." Intussen is daar in december een andere nota bijgekomen: "Cluster bombs and the use by the United States". Er is ook een nota van Amnesty International over de Afghaanse gevangenen in Guantanamo. Ook in Ottawa zijn er boeiende besprekingen geweest van de situatie in Afghanistan, op de Conferentie voor bevolking en ontwikkeling waar ik de eer had aanwezig te zijn. Kortom, de grondtoon van alle rapporten is steeds duidelijker: er is een interventie in Afghanistan geweest die er voor de bevolking hoopvol uitzag, maar een aantal van de problemen blijft intussen toch bestaan.

Ik overloop even de documenten. Het eerste document zegt dat er geweld en repressie is en dat alle hoop de bodem is ingeslagen. Ik citeer letterlijk wat op de eerste bladzijde van die nota staat: "Voor vele Afghanen was het einde van het Taliban-regime een bevrijding, inderdaad, maar nu, een jaar later, is de mensenrechtensituatie in grote delen van het land slecht gebleven. De hoopvolle toekomst die de Afghanen was beloofd, is niet uitgevoerd. Dit gebeurde niet alleen omwille van inwendige discussies en problemen en wegens de moeilijkheid een land herop te bouwen..." – een verwoest land - "... maar vooral omwille van de keuzes die de Verenigde Staten en andere internationale actoren hebben gemaakt en nog altijd maken."

Dat is dus niet niks. Men zegt daar kort en goed dat in Afghanistan en meer bepaald in Herat krijgsheren in stand gehouden worden die de mensenrechten gewoon aan hun laars lappen. Dat doet mij een beetje denken aan de argumentatie inzake Irak. De Amerikanen zeggen dat ze willen interveniëren in Irak om daar een humaan regime te vestigen. Wel, in Afghanistan lijkt dat niet gelukt te zijn, wel integendeel. Er zijn nog steeds onstellende situaties met aanhoudingen en foltering van mensen. Ik heb de rapporten gelezen, mijnheer de minister, het is verschrikkelijk: ogen uitsteken, handen afhakken, dat blijft men daar nog altijd doen. Dat gebeurde in oktober 2002, dus op een moment dat men het niet meer in de schoenen van de Taliban kon schuiven.

Bladzijdenlang gaat het in de nota ook over de vrouwenrechten. Ik lees even voor wat in Ottawa op 21 november 2002 in mijn aanwezigheid werd voorgelezen door dr. Sima Samar, een Afghaanse vrouw die echt wel weet wat zij vertelt. Ik citeer: "Mannen blijven vrouwen tot slachtoffer maken. Zij blijven zich daarbij beroepen op de Afghaanse cultuur en tradities en zogenaamde islamitische waarden. Zelfs de Verenigde Naties en de zogenoemde democratische landen steunen dit huiveringwekkend behandelen van vrouwen."

Ik lees nog een ander citaat voor in het Nederlands: "Bij de loya jirga" –een soort parlement – "worden vrouwelijke afgevaardigden die het aangedurfd hebben te spreken of die het aangedurfd hebben over zichzelf te denken als menselijke wezens met menselijke rechten, gestraft. Om onze democratische rechten tot spreken, tot stemmen, om kandidaat te zijn, uit te oefenen, staan wij voortdurend bloot aan aanvallen omdat er nog altijd volk is in Afghanistan dat ons weigert te erkennen als menselijke wezens die buiten mogen komen. Wij

03.01 Ferdy Willems (VU&ID): Divers rapports internationaux, parmi lesquels celui de *Human Rights Watch*, relèvent que l'intervention en Afghanistan a rempli la population d'espoir mais qu'entre-temps, certains problèmes subsistent. Les droits de l'homme sont toujours bafoués, même après les Talibans. Cette situation serait due aux choix opérés par les Etats-Unis et par d'autres acteurs internationaux. Les Américains prétendent vouloir intervenir en Irak pour y établir un régime humain. En Afghanistan, ils n'y sont pas parvenus, bien au contraire.

La situation n'est pas davantage réjouissante en ce qui concerne le respect des droits de la femme. Des témoins oculaires racontent comment les hommes continuent de traiter les femmes en victimes, au nom de la culture, des traditions et de prétendues valeurs islamiques. Les Etats-Unis et les pays dits démocratiques soutiennent cette politique. Lors de la Loya Jirga, la grande assemblée, les déléguées de sexe féminin qui se risquent à prendre la parole sont sanctionnées.

En Afghanistan, l'utilisation massive de bombes à fragmentation a fait des milliers de victimes, tuées ou blessées sur le coup ou par la suite, parmi lesquelles on compte de nombreux enfants. La destruction de l'agriculture et des voies de communication a causé des dommages économiques importants au pays.

Six cents combattants taliban et membres du réseau Al Qaïda sont retenus prisonniers à Guantanamo dans des conditions inhumaines. Ils ne sont pas reconnus en tant que soldats, n'ont pas le droit de faire appel à un avocat et ne reçoivent aucune information. Ils sont victimes par trois fois : tout d'abord parce qu'ils ont été

worden bedreigd, wij worden mishandeld. De Taliban zijn inderdaad weg, maar de wettelijkheid en dat wat wij zoeken is nog altijd aanwezig. Men blijft dus vrouwen vervolgen".

Dit rapport van ooggetuigen is niet niets.

In het tweede rapport heeft men het over de clusterbommen. Ik bespaar u de inhoud ervan want het is vrij lang, maar hieruit blijkt dat de Amerikanen niets hebben geleerd uit de Golf en evenmin uit Joegoslavië. Men blijft de clusterbommen gebruiken met als gevolg duizenden slachtoffers en post strike victims waaronder heel wat kinderen. Men blijft economische schade aanrichten aan dit land aangezien landbouw, wegen en dergelijke, worden vernietigd.

Het derde rapport gaat over Guantanamo, waar zeshonderd Taliban en Al Qaeda-strijders gevangen zitten in mensonwaardige omstandigheden. Zij worden niet erkend als soldaten en zijn dus vogelvrij. Zij worden bedreigd met de dood. Men geeft hen geen advocaat en geen informatie. Dit kan niet, want die zeshonderd personen zijn driemaal slachtoffer. Eerst werden zij misleid door de Taliban-geestelijken, daarna waren zij kanonnenvlees in het Taliban-regime en uiteindelijk worden zij, tegen alle rechtsregels in, gedood of onwaardig behandeld door de Amerikanen.

De regel oog om oog, tand om tand geldt niet. Willen de Verenigde Staten zich als een beschaafd land opstellen, dan moeten zij aan deze situatie een einde maken.

03.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de vertegenwoordigers van Human Rights Watch werden op de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken ontvangen en hebben bij deze gelegenheid het verslag van de organisatie betreffende de toestand in Afghanistan voorgelegd. Het verslag waarvan sprake was beperkt tot een enquête in de provincie Herat. De situatie die daarin beschreven wordt, kan echter voor het ganse land gelden, dat reeds 23 jaar lang door oorlog geteisterd wordt en dat reeds voor de invasie van de Sovjet-Unie in december 1979, tot de minst ontwikkelde landen behoorde. De krijgsheer Ismael Khan is heer en meester over de provincie Herat en negeert de overheid in de hoofdstad Kaboel. Hij heeft van de militaire interventie in Afghanistan geprofiteerd om in deze provincie de macht te heroveren, waar de Taliban hem tevoren hadden verjaagd. De autoriteit van de regering van Hamid Karzai reikt niet verder dan de hoofdstad Kaboel. Hij probeert geleidelijk zijn macht te doen gelden over de provincies waar meestal goed gewapende plaatselijke krijgsheren regeren. Daarbij komt nog dat de broze veiligheidstoestand in die provincies de Verenigde Naties en de NGO's niet toelaat optimaal op te treden, met het gevolg dat de bevolking niet meteen het voordeel inziet van het verjagen van de Taliban en hun buitenlandse gastheren.

Ten slotte is het zesmaandelijks hernieuwbare mandaat van het internationale hulpkorps in Afghanistan, de ISAF beperkt tot de stad Kaboel. De geografische uitbreiding ervan vergt een ruime versterking van manschappen, logistieke middelen inbegrepen. Een alternatieve oplossing voor de versterking van de macht zal erin bestaan het nationaal leger te ontwikkelen. Er zijn reeds vier bataljons gevormd en dat proces wordt voortgezet. De buurlanden van Afghanistan, vooral hun partner Iran, zijn bij de situatie van hun

soumis à l'influence des chefs spirituels taliban, ensuite parce qu'ils ont été exploités comme chair à canon, et finalement parce qu'ils ont été livrés aux Américains et que la situation dans laquelle ils se trouvent actuellement ne semble soumise à aucune règle. Si les Etats-Unis veulent se comporter en pays civilisé, ils doivent mettre un terme à cet état de fait.

03.02 **Louis Michel**, ministre: Les responsables de *Human Rights Watch* ont été reçus au cabinet des Affaires étrangères pour y présenter leur rapport sur l'Afghanistan. Le rapport décrit la situation dans la province de Herat mais est représentative de la situation dans l'ensemble du pays.

Le chef de guerre Ismail Kan, a reconquis le pouvoir dans la province dont il avait été chassé par les Taliban et étend son pouvoir à d'autres provinces. Il ignore l'autorité du gouvernement de Hamid Karzai qui ne s'exerce pas au-delà de Kaboul.

A cela s'ajoute que la population ne voit plus de salut dans l'éviction des Taliban et que le mandat de l'ISAF, le corps d'assistance international, qui est renouvelable tous les six mois, se limite à la ville de Kaboul. Une extension géographique du mandat impliquerait un important renforcement en hommes et en

buur betrokken en kunnen des te gemakkelijker tussenbeide komen omdat de centrale regering zwak staat. De plaatselijke krijgsheren willen hun autoriteit tegenover de regering sterk maken door externe hulp in te roepen. De Verenigde Staten daarentegen, die een einde willen maken aan het terrorisme waarvan zij zelf het slachtoffer werden, hebben steeds laten weten dat hun hoofddoel in Afghanistan het uitroeien was van de Taliban en de achtervolging van de leden van Al Qaeda. Zo gebruikten de Verenigde Staten alle middelen en gaven zij steun aan eender welke persoon of groep die hen kon helpen het vooropgestelde doel te bereiken.

De Verenigde Naties, bouwheer voor de heropstanding van dit land, zijn goed ingelicht over de situatie op het terrein, maar hun acties worden in het algemeen en op gebied van de mensenrechten in het bijzonder, gehinderd door de heersende onzekerheid en door de zwakheid van de regering in Kaboel. Zo wordt onder leiding van de Verenigde Naties gewerkt aan het oprichtingsprogramma van een rechtsstaat in Afghanistan, maar het proces verloopt traag en vergt middelen en een engagement van de internationale gemeenschap. België steunt dit onder meer door de hulp aan de heropbouw die voornamelijk georiënteerd is op het democratisch proces en de mensenrechten. De Belgische hulp op de begroting van ontwikkelingssamenwerking van Buitenlandse Zaken, wordt verleend via de organisaties van de Verenigde Naties die in de sector actief zijn. De humanitaire hulp gaat naar de bevolking. Geen enkel budget wordt toegewezen aan een specifiek project in de Herat-zone.

Steeds in het kader van de Verenigde Naties steunt België elk initiatief dat bijdraagt tot de verbetering van de situatie van de mensenrechten in Afghanistan. Recent is in de 57^e zitting van de algemene vergadering van de Verenigde Naties een resolutie betreffende de problematiek van de mensenrechten in Afghanistan goedgekeurd. Die werd sterk door België gesteund. De tekst met als basis onder andere het verslag van de speciale verslaggever van de commissie voor de mensenrechten drukt de voldoening van de internationale gemeenschap uit over de positieve ontwikkelingen die in dit land waargenomen worden. Het uit ook de bekommernis over de schendingen inzake mensenrechten. Het verzoekt de interim-regering en alle Afghaanse groepen om de mensenrechten te eerbiedigen en daartoe bijkomende maatregelen te nemen.

België steunt eveneens de inspanningen in het kader van de Europese Unie. Deze is van oordeel dat de ontwikkelingen in Afghanistan positief zijn, maar erkent dat er nog enorme uitdagingen voor de boeg liggen. Zoals vermeld in de conclusies van de Raad voor Algemene Zaken van 22 juli 2002, moedigt de Europese Unie alle Afghaanse gezagsdragers aan om voort te ijveren voor een toekomstig vredesbeleid, de oprichting van een rechtsstaat en het eerbiedigen van de mensenrechten. De Heer Vendrell, speciaal vertegenwoordiger van de Europese Unie, spaart geen enkele inspanning voor het bevorderen van deze waarden tijdens zijn talrijke contacten in Afghanistan. Deze beginselen vormen de leidraad van ons beleid ten opzichte van Afghanistan en worden telkens herhaald bij bilaterale contacten met vertegenwoordigers uit dit land.

Het is hier zoals op de grote markt van Geldenaken!

03.03 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, ik kan het ten

moyens logistiques. L'armée nationale pourrait constituer une solution. Quatre bataillons ont déjà été constitués et le processus se poursuit.

Les chefs de guerre veulent prouver leur indépendance à l'égard de Kaboul en faisant appel à de l'aide extérieure. Mais les Etats-Unis ne cherchent qu'à exterminer les Talibans et à poursuivre les membres d'Al Quaida. C'est la seule raison pour laquelle ils ont appuyé certains groupes par le passé.

L'instabilité et la faiblesse du gouvernement de Kaboul entravent les efforts déployés par les Nations Unies en vue de la reconstruction du pays. La création d'un état de droit en Afghanistan progresse lentement. L'assistance belge, relayée par les organisations des Nations Unies, se concentre principalement sur le processus démocratique et sur les droits de l'homme. L'aide humanitaire est fournie directement à la population. Aucun budget n'a été affecté à un projet spécifique dans la province de Herat.

La Belgique soutient toute initiative qui contribue à améliorer le statut des droits de l'homme, comme la résolution adoptée récemment par les Nations Unies, qui appelle le gouvernement intérimaire et d'autres groupes afghans à respecter ces droits. La Belgique soutient également les efforts de l'Union européenne.

Le représentant des Nations Unies pour l'Afghanistan, M. Vendrell, s'emploie en permanence à favoriser la mise en œuvre d'une politique de paix pour le futur, la création d'un état de droit et le renforcement du respect des droits de l'homme, principes qui constituent le fil conducteur de notre politique.

03.03 Ferdy Willems (VU&ID): Il

gronde met u eens zijn dat er veel tijd nodig is. Na zovele oorlogen is er nog een lange weg af te leggen. Ik heb alleen willen onderstrepen dat er ook vandaag nog heel veel te doen is. Er zijn krijgsheren, instandgehouden door Amerikanen. Er is de zaak van de clusterbommen, een verschrikking waaruit blijkt dat men niet leert uit Kosovo en de Golfoorlog. Er blijft de onderdrukking van de vrouw. Ik kan u verzekeren dat die rapporten ijzingwekkend zijn. Er blijft de behandeling van de gevangenen op Cuba. Ik maak nogmaals de vergelijking met Irak. De VS pretenderen in Irak een democratisch regime in stand te houden, maar het voorbeeld dat ze geven in Afghanistan – waar ze het militair voor het zeggen hebben – gaat de andere richting uit. Dat heb ik vandaag willen aantonen.

Ik heb nog een praktische mededeling. Ik verlaat nu onze vergadering. Dat is geen gebrek aan interesse, maar ik moet naar de commissie voor de Landsverdediging. Collega's, ik verlaat de vergadering niet omdat uw thema's mij niet interesseren. Het tegendeel is waar, maar zelfs ik kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn.

De **voorzitter**: Wij zullen uw tijdelijke afwezigheid niet interpreteren als een gebrek aan appreciatie voor de minister of een gebrek aan vertrouwen in mijzelf. Ga gerust.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van de heer Pieter De Crem aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het incident met het Europees Parlement over de toekenning van visa aan Zimbabwaanse ministers" (nr. A392)

04 Question de M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'incident avec le Parlement européen au sujet de l'octroi de visa à des ministres zimbabwéens" (n° A392)

04.01 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil vooraf iets zeggen over de chronologie. Ik heb die vraag ingediend op 20 november. Wij zijn vandaag 21 januari. Intussen zijn dus twee maanden verlopen.

De **voorzitter**: (...) vraag dateert van oktober. Ik vraag mij af of wij op een vorige zitting al niet eens de vraag hadden geagendeerd, toen u afwezig was. Ze is inderdaad al eens uitgesteld. De vraag is vroeger reeds aan de dagorde geweest.

04.02 Pieter De Crem (CD&V): Ik kom tot de grond van de zaak. Er was in het Europees Parlement grote beroering over het feit dat België een inreisvisum had bezorgd aan twee Zimbabwanen, die op de fameuze lijst staan van figuren die de rechtsstaat in Zimbabwe ernstig ondermijnen, en dus overeenkomstig het standpunt van de Raad betreffende beperkende maatregelen voor Zimbabwe niet op het grondgebied van de UNO mochten komen.

Hoewel die personen niet waren uitgenodigd door het Europees Parlement, werden onder het mom daarvan twee visa afgeleverd. Wij hebben natuurlijk reeds vroeger dit probleem gehad. Soms zijn er wel eens vissen die door de mazen van het net glippen, maar hier is toch een bijzonder eigenaardige vissoort aangekomen. Ik zal het nog niet hebben over piranha's, het is nog te vroeg. Ik zou willen weten hoe de minister die flagrante fout duidt. Welke maatregelen gaat de

y a manifestement encore beaucoup de pain sur la planche en Afghanistan. Je songe non seulement à la problématique des seigneurs de la guerre, mais aussi à celles des bombes à fragmentation, de la répression des femmes et du traitement des prisonniers à Cuba. En Afghanistan, les Etats-Unis ne s'illustrent guère par leur volonté de maintenir en place des régimes démocratiques.

04.02 Pieter De Crem (CD&V): Le Parlement européen s'est ému de la délivrance, par la Belgique, d'un visa d'entrée à deux Zimbabwéens qui figurent sur la liste des personnes qui nuisent gravement à l'Etat de droit au Zimbabwe et qui – conformément au point de vue adopté par le Conseil à propos de mesures restrictives à l'égard du Zimbabwe – n'auraient pas dû avoir accès au territoire de l'UE. Ces deux personnes n'étaient pas invitées par le Parlement

regering nemen om in de toekomst om te vermijden dat niet alleen deze beide personages, maar ook de mensen die effectief op de lijst staan die is vastgesteld door de Unie, een visum kunnen krijgen. Er was toch een gigantisch incident in het Europees Parlement? Ik heb de audioband gehoord.

04.03 Minister **Louis Michel**: De audioband? Men zegt wat men wil in het Parlement. Dat is nog geen reden om te denken dat daar een fout is gemaakt.

04.04 **Pieter De Crem** (CD&V): Pat Cox, die denk ik tot dezelfde internationale beweging als u behoort, heeft onmiddellijk gezegd dat het Europees Parlement deze heren ministers persona non grata diende te verklaren, niet alleen voor hun aanwezigheid in de Europese instellingen, maar ook op het grondgebied.

04.05 Minister **Louis Michel**: België heeft inderdaad een inreisvisum toegekend aan twee Zimbabwaanse ministers, zodat deze kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de paritaire Assemblee van de Europese Unie en de ACP-landen. Dit werd gedaan na zorgvuldige studie van het dossier, in volledig overleg met onze Europese partners, mijnheer De Crem. Er werd hier dus geen enkele fout gemaakt, integendeel. Ons land heeft alle juridische bepalingen strikt nageleefd en is zijn internationale verplichtingen nagekomen.

De uitnodiging voor deze vergadering vloeit direct voort uit het Cotonou-verdrag. Dit verdrag stipuleert dat het de parlementen zelf zijn die hun vertegenwoordigers aanduiden. Het komt in geen geval aan de Belgische overheid toe om hierin tussen te komen. De gemeenschappelijke Europese positie van 18 februari 2002 voorziet in een uitzondering voor het toekennen van visa voor personen die internationale vergaderingen moeten bijwonen. Dat is expliciet gezegd. In dit geval was ons land verplicht - ik leg er de nadruk op - op deze uitzondering een beroep te doen, wegens het zetelakkoord tussen ons land en de ACP-lidstaten.

De juridische dienst van de Raad die door mijn departement vooraf werd geconsulteerd heeft dit formeel bevestigd. Wegens het gevoelig karakter van deze zaak heeft ons land de zaak voorgelegd aan alle andere EU-lidstaten in de vergadering van de Relax-werkgroep van 6 november. Geen enkele lidstaat heeft het afleveren van een visum gecontesteerd. Omwille van de juridische verplichtingen heeft ons land derhalve het visum afgeleverd met strikte beperkingen inzake de duur van het verblijf en het territorium. Ik wil opnieuw beklemtonen dat ons land bij de toepassing van de juridische bepalingen geen enkele marge heeft voor een politieke appreciatie. Ten slotte wil ik nog opmerken dat de Duitse overheden in toepassing van dezelfde juridische bepalingen een transitvisum hebben afgeleverd voor dezelfde Zimbabwaanse delegatie.

européen mais ont obtenu leur visa sous ce prétexte. Comment le ministre explique-t-il cette erreur flagrante?

04.05 Minister **Louis Michel**: La Belgique a bien délivré un visa d'entrée à deux ministres zimbabwéens pour leur permettre de participer à la réunion commune de l'UE et des pays ACP. Le visa a été délivré après examen du dossier et en concertation avec les partenaires européens. Notre pays a respecté toutes les dispositions juridiques et s'est conformé à ses obligations internationales. Il n'a commis aucune faute.

Aux termes de l'accord de Cotonou, les parlements désignent eux-mêmes leurs représentants. La Belgique n'a pas à s'immiscer dans cette décision. Le 18 février 2002, le Conseil de l'UE avait en outre prévu une exception pour l'octroi de visas à des personnes appelées à assister à des réunions internationales. Un accord-siège entre notre pays et les pays-ACP nous a obligés à recourir à cette exception. Le service juridique du Conseil l'a formellement confirmé. Le 6 novembre, nous nous sommes concertés à ce propos avec les Etats membres de l'UE. Personne n'a contesté la délivrance d'un visa. La validité du visa est extrêmement limitée. Notre pays ne dispose d'aucune marge d'appréciation politique. Enfin, je souligne que l'Allemagne a délivré un visa de transit à la même délégation zimbabwéenne.

04.06 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de minister verwijst naar de regulation van 18 februari 2002. Daarbij is een lijst gevoegd, beginnend met Mugabe en eindigend met Rusere. De twee kwestieuze personen Kurneri en Mangwana staan op de lijst. Mijnheer de minister, ik had uw antwoord voorspeld. In het najaar van 2002 heeft de Europese Commissie haar country regulation versterkt "concerning certain restrictive measures in respect of Zimbabwe" met opnieuw het benadrukken van de lijst van de personen die restrictive kunnen zijn aan wie geen visa kan worden verleend.

04.07 Minister Louis Michel: Mijnheer De Crem, mijn antwoord is duidelijk. Wij waren verplicht. Er zijn akkoorden met de Cotonou-landen. Dat is een zetelakkoord dat omzeggens door iedereen wordt nageleefd, ook door Duitsland. De andere landen doen dat ook.

Het is mogelijk dat er in het Europees Parlement een discussie is losgebarsten over dit probleem. Het Europees Parlement heeft echter geen rekening gehouden met onze verplichtingen. Zo eenvoudig is dat! Wij hebben de juridische diensten van de Raad om advies gevraagd. De toekenning van visa kan het voorwerp van debat zijn. We konden echter niet anders. Trouwens, ik ben bereid het debat aan te gaan inzake het embargo tegen Zimbabwe. Persoonlijk vind ik het niet verstandig – dit is politiek – alle politieke contacten met Zimbabwe te hebben verbroken. Een bijkomend probleem, een uitvloeisel van het embargo, zijn de zware problemen met de Afrikaanse Organisatie. We krijgen steeds meer moeilijkheden omwille van het embargo op toppen tussen de Europese Unie en Afrika. De Afrikanen kunnen immers moeilijk Zimbabwe aan de kant schuiven. Dat is zeer moeilijk. Dit is het politieke aspect.

De verlening van visa is strikt juridisch. We kunnen daar niet buiten. Het is een slechte vraag, zou ik zeggen, mijnheer De Crem. Het is zeker een vervelende vraag.

04.08 Pieter De Crem (CD&V): Dat is toch geen vervelende vraag. Ze geeft u de mogelijkheid hier een verklaring af te leggen.

04.09 Minister Louis Michel: Ik ga ermee akkoord een verklaring af te leggen.

04.10 Pieter De Crem (CD&V): Maar ik ga een eind met u mee. U bent bijzonder gepikeerd. Ik zeg dat ze openbarend is omdat ze u ook de mogelijkheid geeft om de zinvolheid van het embargo naar Zimbabwe nogmaals te duiden.

04.11 Minister Louis Michel: (...)

04.12 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van

04.06 Pieter De Crem (CD&V): Le ministre se réfère à la liste du 18 février 2002 sur laquelle figurent les deux personnes concernées. En automne, la Commission européenne a renforcé sa *country regulation* à l'égard du Zimbabwe. Aucun visa n'a pu leur être délivré.

04.07 Louis Michel, ministre: Nous avons été contraints de délivrer des visas en vertu de l'accord -siège conclu avec les pays ACP. Nous avons consulté à ce sujet les services juridiques du Conseil. Nous ne pouvions pas agir autrement. Le grand problème est la prolongation de l'embargo, qui complique tout sommet international. Votre question est purement juridique et, à ce titre, ce n'est pas une bonne question.

04.10 Pieter De Crem (CD&V): Ma question a au moins permis au ministre de souligner le bien-fondé de l'embargo.

Buitenlandse Zaken en aan de minister van Landsverdediging over "het Amerikaanse concept van preventieve aanvallen en de voortgang in het dossier van de antiraketverdediging naar aanleiding van de NAVO-top in Praag" (nr. A405)

05 Question de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et au ministre de la Défense sur "le concept américain d'attaques préventives et la question du programme de défense anti-missiles dans le cadre du sommet de l'OTAN à Prague" (n° A405)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken.)
(La réponse sera fournie par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères.)

05.01 **Dirk Van der Maelen** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik neem aan dat de formulering van mijn schriftelijke vraag duidelijk genoeg was. Ik ben vooral geïnteresseerd in het antwoord van de minister. Ik houd mijn inleiding hierbij.

05.01 **Dirk Van der Maelen** (SP.A): Je présume que la formulation écrite de ma question est suffisamment explicite et je suis curieux d'entendre la réponse.

05.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, op de top van Praag werden drie thema's besproken. Onder die thema's werd een aantal beslissingen goedgekeurd.

05.02 **Louis Michel**, ministre: Lors du sommet de l'Otan à Prague, sept nouveaux membres ont été invités à rejoindre l'Alliance. Il a été décidé de renforcer les relations avec les partenaires et avec un certain nombre de pays méditerranéens. La capacité militaire doit être consolidée en vue de répondre plus efficacement aux menaces actuelles. Dans cette optique, cinq décisions ont été prises afin d'améliorer les forces armées, de rationaliser le commandement de l'Otan, de mettre sur pied une force d'intervention rapide, de combattre plus efficacement le terrorisme et de réexaminer la faisabilité du projet de défense antimissile. L'objectif est d'accroître l'efficacité de l'Otan, dont la mission essentielle est la défense collective. Il n'a pas été question de frappes préventives et les décisions prises à Prague n'y font nullement référence. Je tiens à rappeler que toutes les décisions de l'Otan sont prises par consensus.

Zeven nieuwe landen werden tot de alliantie uitgenodigd. Nieuwe versterkte relaties werden beslist met de Euro-Atlantische Partnerschapslanden en ook met deze landen van het Middellandse-Zeegebied met wie een dialoog wordt gevoerd. Tevens werd beslist om de militaire capaciteiten van de alliantie te versterken met de bedoeling om op een betere, efficiëntere manier een antwoord te geven op de veiligheidsbedreigingen tegen onze strijdkrachten, onze bevolking en ons grondgebied.

Vijf beslissingen werden in die optiek genomen. Een eerste beslissing omvat een pakket maatregelen om de ontplooibaarheid, de doeltreffendheid, de interoperationaliteit en de beveiliging van de strijdkrachten te verbeteren. Ten tweede, werd er beslist om gestroomlijnde NAVO-commandostructuren uit te bouwen. Ten derde, wordt er een NATO Response Force opgericht. Het betreft hier eigenlijk een snelle interventiemacht. Een vierde beslissing omvat een globaal pakket maatregelen tegen terrorisme. Ten vijfde, werd er beslist een nieuwe haalbaarheidsstudie te maken over missile defense.

Telkens wordt daarmee een efficiëntere NAVO beoogd binnen het kader van de opdracht van de Organisatie, die er in eerste instantie een is van collectieve defensie. Op de Top was er dus geen sprake van pre-emptive strikes. De in Praag genomen beslissingen verwijzen ook niet impliciet naar pre-emptive strikes. Ik wil het geachte lid er trouwens aan herinneren dat in NAVO-verband alle beslissingen bij consensus moeten worden genomen.

Wat betreft het concept van preventieve aanvallen zelf, meen ik dat het om een erg delicate kwestie gaat. We moeten immers vermijden dat een preventieve aanval neerkomt op het voorkomen van een onzekere dreiging door een zekere oorlogsdaad. We moeten ook vermijden dat een preventieve actie wordt ingeroepen om een niet-gerechtigde agressie in te dekken. Daarom is een multilaterale benadering van deze problematiek zo belangrijk. Een preventieve actie kan niet eerder gewettigd en verantwoord zijn dan wanneer een

Le concept d'attaques préventives constitue une matière délicate. Nous devons en effet éviter qu'une attaque préventive se résume à éviter une menace *incertaine* au moyen d'un acte de guerre *certain*, ou qu'une action préventive soit invoquée pour couvrir une agression injustifiée.

wettige en verrechtvaardigde actie zelf heel eminent en duidelijk gefundeerd zou zijn. Het concept van preventieve actie heeft steeds bestaan. Het is echter ook altijd een beslissing van de NAVO geweest om dit concept niet uit te werken, precies omwille van het heel delicate karakter ervan. Daarmee werd een banalisering van het concept of het vooruitzicht van zijn ongerechtvaardigd gebruik vermeden.

Dat de Verenigde Staten er nu voor gekozen hebben de preventieve actie in hun eigen strategisch concept uit te werken, is hun eigen keuze en beslissing. Wij hebben deze beslissing niet echt kunnen beïnvloeden. In NAVO-verband moet de vaststelling van de dreiging en de maatregelen om een einde aan deze dreiging te stellen alleszins een beslissing zijn van alle bondgenoten, zonder onderscheid, dit om misbruik tegen te gaan.

Een van de vijf genomen beslissingen in het geheel van het capaciteitenpakket betreft missile defense. Het missile defense-project is een Amerikaans initiatief, waarbij de VS oorspronkelijk een programma ter verdediging van het VS-grondgebied en de Amerikaanse bevolking tegen intercontinentale ballistische raketten wenselijk te ontwikkelen.

Begin 2002 stelde de VS de opening naar en de toepassing van het project voor aan de NAVO-lidstaten en aan Rusland en Japan. Om die reden pleegt Washington overleg met de NAVO-landen. De bezorgdheid die toen werd verwoord heeft er wellicht toe bijgedragen dat het Amerikaanse concept van missile defence grondig geëvolueerd is en dat er niet meer gesproken wordt over national missile defence, maar over missile defence.

De NAVO maakt tevens een studie over de haalbaarheid van een programma ter bescherming van de ontplooiende troepen tegen "theater-raketten" met een draagwijdte van minder dan 300 kilometer. De resultaten van de studie worden later dit jaar verwacht. De VS stelde nu voor om het concept van theater missile defence concept, dat alleen de bescherming van de ontplooiende strijdkrachten beoogt, uit te breiden tot de bescherming van het grondgebied van de alliantie en van de bevolking. De doelstelling om ook het grondgebied en de bevolking in de bescherming te doen delen is uiteraard lovenswaardig. Vele technische, financiële, economische en politiek aspecten van dit voorstel zijn echter niet duidelijk - of te duidelijk.

Daarenboven wordt de analyse van de bedreiging die door de VS gemaakt wordt niet in al zijn aspecten door alle NAVO-lidstaten verdedigd. Daarom werd in Praag tot een nieuwe haalbaarheidsstudie beslist. Deze moet de verschillende opties analyseren die openstaan voor de bescherming van het grondgebied en van de bevolking van de alliantie tegen het volledige arsenaal van ballistische raketten. De nieuwe studie zal zich beperken tot de technische en militaire aspecten van het onderwerp.

C'est la raison pour laquelle une approche multilatérale de la problématique revêt une telle importance. En raison de son caractère délicat, l'Otan s'est toujours refusée à développer ce concept. Le fait que les Etats-Unis optent aujourd'hui pour une action préventive est une décision que nous n'avons pas vraiment été en mesure d'influencer. Dans le cadre de l'Otan, la constatation d'une menace et les mesures pour neutraliser cette menace sont des décisions qui doivent en tout état de cause être prises par l'ensemble des alliés.

Une des décisions prises à Prague concerne la défense antimissile. A l'origine, le projet concernait la défense de la population et du territoire américains contre des missiles balistiques intercontinentaux. Au début de 2002, les Etats-Unis ont proposé d'étendre le projet à l'Otan, à la Russie et au Japon. Ce projet fait l'objet d'une concertation. Depuis lors, il n'est plus question de défense nationale antimissile mais tout simplement de défense antimissile.

L'Otan étudie la faisabilité d'un programme de protection des troupes déployées contre les missiles de théâtre ayant une portée inférieure à 300 km. Les Etats-Unis proposent à présent d'étendre cette défense antimissile de théâtre au territoire et à la population de l'Otan. L'intention de protéger, outre les troupes, le territoire et la population est bien entendu louable mais de nombreux aspects de la proposition demeurent imprécis. En outre, tous les pays de l'Otan ne partagent pas l'analyse que font les Etats-Unis de la menace potentielle. A Prague, il a dès lors été décidé de réaliser une nouvelle étude de faisabilité du concept censé protéger les pays de l'Alliance contre tous les missiles balistiques. La nouvelle

étude se limitera aux aspects techniques et militaires du concept.

05.03 Dirk Van der Maelen (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik zou even kort willen reageren op die twee punten. Ten eerste, was er de preventieve oorlog, zal ik maar zeggen. Ik wil mijn ongerustheid uiten. Ik weet ook dat dit in de nieuwe strategie van de Verenigde Staten past. Wat ik hoop en verwacht vanuit Europa, is dat wij proberen aan de Verenigde Staten duidelijk te maken dat dit een zeer gevaarlijk concept is. Als de Verenigde Staten immers voor zichzelf het recht opeisen om te bepalen wanneer zij zich bedreigd voelen door een land en dan preventief op te treden tegen dat land, vraag ik mij af hoe zij verantwoorden dat zij dat mogen en eventuele anderen dat niet mogen. Wat als Pakistan zich bedreigd voelt door India? Als de Verenigde Staten zo een strategie volgt, hoe gaan wij dat tegenhouden? Mijn mening is dat wij vanuit Europa eensgezind moeten zeggen dat wij van oordeel zijn dat dit niet anders kan dan met de toestemming van de VN. Ik meen begrepen te hebben dat uw antwoord in die richting gaat, mijnheer de minister. De VN-toestemming is de waarborg die moet gegeven worden voor dit soort unilateraal, eenzijdig, preventief optreden. We moeten dat afkeuren.

Over de missile defence wil ik ook een aantal zaken zeggen. Ik ben zeer op mijn ongemak als ik ook die ontwikkeling zie. Ik ben dat om allerlei redenen. Ten eerste, u hebt het zelf in uw antwoord gezegd, er is helemaal geen eensgezindheid over de appreciatie van de bedreiging die er is. Ik heb bijvoorbeeld heel recent het rapport gelezen van de adviesraad Internationale Vraagstukken uit Nederland. Nederland is toch één van de pro-Atlantische landen. Die adviesraad komt tot de conclusie dat het zeker de eerste jaren geen ICBM's zullen zijn. Dat zijn raketten die een afstand van meer dan 3.500 kilometer kunnen afleggen en zo heel Europa of de Verenigde Staten kunnen gaan bedreigen.

Ten tweede, is het duidelijk dat de bedreiging niet de bedreiging van ballistische raketten is. De bedreiging die wij hebben, is de bedreiging van het terrorisme. Het is duidelijk dat, als terroristen ons willen treffen, het nog lang zal duren voor ze dat met ballistische raketten gaan doen. Ze hebben andere dragers. Het lijkt mij aangewezen dat we, in plaats van dit soort van "spaceverhalen" – naar het nut en de bedoeling van de Verenigde Staten daaromtrent kunnen we nog lang gissen – te gaan uitbouwen, eensgezind gaan optreden of samenwerken en multilateraal een antwoord moeten geven.

Ten derde, blijf ik stellen dat de oplossing tegen de dreiging met nucleaire, biologische en chemische wapens zit in een multilaterale aanpak. Het is het non-proliferatieverdrag, het kernstopverdrag en andere soort verdragen, het is die multilaterale aanpak die wij moeten gaan promoten.

Ten vierde, ben ik bang dat in bepaalde configuraties die raketverdediging een stimulans gaat zijn om tot een wapenwedloop te komen.

Heel simpel gezegd, volgens alle technici zal het niet mogelijk zijn om binnen afzienbare tijd een antiraketsysteem uit te bouwen dat

05.03 Dirk Van der Maelen (SP.A): Nous essayons de faire comprendre aux Etats-Unis le danger que représente le concept d'attaque préventive. Si les Etats-Unis se sentent menacés et estiment pouvoir intervenir préventivement, ils créeront un précédent aux yeux d'autres pays qui s'estimeraient menacés, comme le Pakistan. Quoi qu'il en soit, il me paraît indispensable que toute action préventive soit avalisée par les Nations Unies.

Le *Missile Defence* m'inquiète. L'évaluation de la menace diverge au sein de l'OTAN et la menace constituée par des missiles va très loin. Le terrorisme dispose évidemment de bien d'autres ressources que les missiles balistiques.

Il faut collaborer et rechercher des réponses multilatérales à la menace, en promouvant les traités de non-prolifération et autres.

La défense antimissile risque d'induire une nouvelle course aux armements. Je voudrais enfin souligner que tout ceci coûte une fortune. Une intensification de nos efforts militaires se fera au détriment d'autres missions sociales.

meer dan tien of twintig raketten tegelijkertijd kan afslaan. Dit soort systemen is dus een uitnodiging voor landen, bijvoorbeeld China, die nu een beperkt kernwapenarsenaal hebben om een ongelooflijk groot aantal kernwapens te gaan bouwen. We krijgen dus een wapenwedloop.

Het laatste element dat ik wil aanvoeren, is het geld. Ik dring erop aan dat wij hierover op een later moment - ik neem aan dat dit na de verkiezingen zal zijn -, zeker vooraleer we in deze een beslissing nemen, een uitgebreid parlementair debat hebben. Het is geldverslindend. Er zijn andere uitdagingen in de wereld waar we geld voor nodig hebben waarvoor we dat geld beter kunnen gebruiken. Ook voor België en Europa is er een belangrijk financieel probleem, want wij staan voor een pak uitdagingen met betrekking tot de Europese defensiesamenwerking. Ik heb het dan over de uitbouw van een snelle interventiemacht met, wat mij betreft ook de civiele component, en de modernisering van onze nationale legers en zo meer. Het geld dat wij in Europa en in België aan defensie willen besteden, kunnen we beter aan dit soort opdrachten besteden dan aan dit soort spaceverhalen. Ik vrees dat, als we ingaan op al die uitnodigingen die tegenwoordig gelanceerd worden om onze militaire inspanningen te verhogen, dat ontegensprekelijk ten koste zal gaan van andere maatschappelijke uitdagingen, waarop we in onze samenleving ook een antwoord moeten geven.

05.04 Minister **Louis Michel**: Mijnheer Van der Maelen, ik deel natuurlijk helemaal uw bedenkingen. Ik heb dat trouwens tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties wat de preventieve oorlog betreft allemaal uiteengezet en ik heb natuurlijk die kritiek geuit ten opzichte van de Verenigde Staten. Ik heb dat op een zeer diepgaande manier uitgedrukt. Ik deel helemaal uw mening.

05.04 **Louis Michel**, ministre: Je rejoins votre critique, dont j'ai d'ailleurs fait part en détail aux Etats-Unis. Leur stratégie industrielle en matière d'armements joue un rôle très important. Il est manifeste que les Etats-Unis cherchent à hypothéquer les possibilités d'avenir de l'industrie européenne.

Een ander aspect van deze defensie is het volgende. Ik ben er bijna zeker van dat een en ander eigenlijk weeral te maken heeft met de industriële strategie van de Amerikanen wat hun wapens betreft. Wanneer u hun voorstellen over de manier waarop de leden van de NAVO zich zouden moeten specialiseren, onder de loep neemt, dan is het zeer duidelijk dat er in dat geval geen toekomst meer bestaat voor de Europese wapenindustrie. Zij willen eigenlijk daardoor de hand leggen op de industrie. Dat ziet u zeer duidelijk.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06 **Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de houding van de Bush-administratie ten overstaan van het actieprogramma van de Internationale Conferentie voor Bevolking en Ontwikkeling (ICPD)" (nr. A440)**

06 **Question de Mme Magda De Meyer au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "l'attitude de l'administration Bush à l'égard du programme d'action de la Conférence internationale sur la population et le développement (CIPD)" (n° A440)**

06.01 **Magda De Meyer** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in 2004 zal het 10 jaar geleden zijn dat in Caïro het actieprogramma van de Internationale Conferentie voor bevolking en ontwikkeling na heel veel debatten, discussies en onderhandelingen door 179 landen werd aangenomen en ondertekend. Sindsdien werden wereldwijd inspanningen geleverd om dit actieprogramma te

06.01 **Magda De Meyer** (SP.A): Il y a près de dix ans qu'a été signé au Caire le programme d'action de la Conférence internationale sur la population et le développement. Cet accord est

implementeren via nationale programma's die gezinsplanning, reproductieve gezondheid en ontwikkeling ondersteunen.

Het ICPD-actieprogramma is een baanbrekend akkoord voor de verbetering van de gezondheid van vrouwen in de hele wereld, maar het betekent veel meer dan dat. Het bevestigt de meest fundamentele rechten van de mens, namelijk het recht van alle mensen om zelf te beslissen over hun eigen leven. Het actieprogramma beoogt immers de "empowerment" van mannen en vrouwen over de hele wereld: mannen en vrouwen meer controle geven over hun eigen leven door hen toegang te verlenen tot onderwijs, diensten voor reproductieve en seksuele gezondheid, tewerkstelling, enzovoort. Deze nieuwe aanpak is cruciaal in de preventie van bijvoorbeeld seksueel overdraagbare aandoeningen, inclusief HIV/AIDS en moedersterfte, maar is ook uiterst belangrijk in de strijd tegen de armoede. Dit akkoord staat voor een moeilijk bereikte globale consensus waarbij zowel delegaties van alle regeringen als vertegenwoordigers van honderden NGO's en andere civiele organisaties van diverse sociale, religieuze en politieke achtergronden betrokken waren.

Vandaag worden we geconfronteerd met een enorme bedreiging voor deze globale consensus en wel door een van de machtigste landen ter wereld. Onder George Bush wordt de nationale en buitenlandse politiek van de Verenigde Staten sterk bepaald door een houding die niet alleen tegen abortus is maar ook gekant is tegen reproductieve gezondheid en seksuele opvoeding en zeer beperkend is ten aanzien van diensten voor gezinsplanning.

Al op de eerste dag van zijn aantreden, nam president Bush beslissingen die een zeer verontrustende trend aankondigden. Toen installeerde hij immers opnieuw de "global gag rule" waardoor steun van USAID automatisch geweigerd wordt aan organisaties die rond gezondheid van vrouwen werken en een link zouden kunnen hebben met abortus. Daarna volgde de beslissing om de bijdrage van de VS aan UNFPA – 34 miljoen dollar - in te trekken en de negatieve impact op vrouwen wereldwijd werd nog groter.

En nu, op een voorbereidende vergadering van de UN Asian and Pacific Population Conference in Bangkok gaf de Bush-administratie te kennen dat ze het actieprogramma van Caïro niet langer zullen ondersteunen. Ze gaan zelfs zo ver dat ze vele basisconcepten en alle verwijzingen in de tekst naar diensten voor reproductieve gezondheid, reproductieve rechten en seksuele gezondheid gewoon willen verwijderen. Wat abortus betreft, wil de Bush-administratie ook elke verwijzing naar de preventie van gezondheidsproblemen ten gevolge van onveilige abortus uit de tekst verwijderen en het veeleer hebben over het "minimaliseren van het voorkomen van abortus".

Jaarlijks komen er wereldwijd 80 miljoen ongeplande zwangerschappen voor. Elke minuut sterft er een vrouw aan de complicaties van een zwangerschap. In arme landen is zwangerschap de belangrijkste doodsoorzaak bij meisjes tussen 15 en 19 jaar. En Bush dreigt nu de klok 40 jaar terug te draaien. Deze houding ondermijnt de vooruitgang waar zo lang naar gestreefd wordt op het vlak van de reproductieve gezondheid en de rechten van de vrouw. Ervaring leert immers dat seksuele opvoeding een afdoend middel is in de preventie van ongewenste zwangerschappen en

novateur en matière d'amélioration de la santé des femmes dans le monde entier. Il confirme, en outre, le droit de tout être humain de décider pour lui-même de sa propre vie.

Cet accord est le fruit d'un consensus difficilement obtenu et est aujourd'hui menacé par les Etats-Unis. L'administration Bush ne s'oppose pas seulement à l'avortement mais également à la santé reproductive et à l'éducation sexuelle. De même, elle limite dans une large mesure la marge de manœuvre des services du planning familial. L'aide accordée à toute une série d'organisations susceptibles d'être impliquées dans des pratiques d'avortement a été supprimée. Par ailleurs, les Etats-Unis sont demandeurs d'un aménagement du texte du programme d'action et souhaitent voir biffer notamment toute référence à la santé reproductive, aux droits reproductifs et à la santé sexuelle.

Dans les pays pauvres, la grossesse constitue la principale cause de mortalité chez les jeunes filles âgées de 15 à 19 ans. Le président Bush souhaite à présent revenir 40 ans en arrière. La terminologie et le contenu du Programme d'action du Caire ne peuvent faire l'objet de nouvelles discussions.

Quelle est l'attitude de la Belgique à cet égard? Nous demandons au gouvernement belge d'adopter un point de vue clair et ferme et de le confirmer au niveau européen.

seksueel overdraagbare aandoeningen en dat veilige abortus net leidt tot een daling in ziekte- en sterfgevallen.

Bovendien worden hier de fundamentele principes van multilaterale akkoorden met de voeten getreden. Ook de VS tekende in 1994 immers het ICPD-actieprogramma. De internationale gemeenschap kan en mag niet aanvaarden dat een land eenzijdig beslist om een dergelijk akkoord te herzien en opnieuw ter discussie te stellen.

Het behoeft geen betoog dat deze gang van zaken ons erg verontrust en dat we deze eenzijdige Amerikaanse stappen onaanvaardbaar vinden. Het is immers uiterst belangrijk dat de taal en de inhoud van het actieprogramma van Caïro niet opnieuw ter discussie worden gesteld. Graag hadden we dan ook expliciet vernomen wat het Belgische standpunt in deze is.

Wij vragen de Belgische regering een duidelijk en krachtig standpunt in te nemen ten aanzien van deze Amerikaanse dreigementen, een standpunt dat ook op Europees niveau dient bevestigd te worden. Aangezien ook enkele Europese landen betrokken zijn in de onderhandelingen van deze regionale vergaderingen, zoals Frankrijk en Groot-Brittannië, vragen wij de Belgische regering contact op te nemen met de respectievelijke regeringen van deze landen opdat het akkoord van Caïro zal behouden blijven zoals het in 1994 door 179 landen werd goedgekeurd.

06.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw De Meyer, ik ben mij volkomen bewust van de problemen die door u worden aangehaald. In alle recente conferenties van de VN die in 2002 plaatsgrepen - voornamelijk de conferentie van Madrid over de veroudering van de bevolking, de toppen van Monterey en van Johannesburg - heeft de Belgische diplomatie getracht de verworvenheden van het gemeenschappelijk standpunt ongeschonden te behouden. Dit werd nagestreefd door het taalgebruik en de formules, aanvaard op het gebied van reproductieve gezondheid en die ontwikkeld waren op de Internationale Conferentie voor de bevolking en ontwikkeling die plaatsvond in Caïro in 1994.

Wij hebben alle beschikbare kanalen gebruikt op het vlak van het Europees overleg en de bilaterale contacten, om in die zin een goede voeling met de burger en het maatschappelijk veld te onderhouden. Bovendien heeft België in de lopende discussies van de algemene vergadering betreffende het vervolg van de grote VN-conferenties zeer uitdrukkelijk een standpunt doen gelden dat getuigt van een onaflatende gehechtheid aan het behoud van het acquis. België kan moeilijk begrijpen dat sommige landen, waaronder de VS, terugkomen op bepaalde verworvenheden die nochtans het voorwerp zijn van een moeilijke consensus op die specifieke conferentie. Dit acquis constant in opspraak brengen schaadt de doeltreffendheid van het multilateraal systeem en wij betreuren dat. Ten slotte wil ik eraan toevoegen dat de steun van België aan de actie van de UNFPA erkend wordt en op prijs gesteld wordt. Het was het voorwerp van een uitdrukkelijke vermelding in de officiële redevoering van de Belgische afgevaardigde op de conferentie van Madrid over de veroudering. België heeft ook op 14 september een vrijwillige bijkomende bijdrage vrijgemaakt van 165.000 euro om de Amerikaanse terugtrekking te compenseren.

06.02 **Louis Michel**, ministre: Lors de toutes les Conférences des Nations Unies organisées en 2002, la diplomatie belge a tenté de préserver les acquis de la position commune en maintenant la terminologie. La Belgique a également fait valoir ce point de vue de manière explicite lors des discussions de l'Assemblée générale. Le fait de remettre constamment les acquis en question, comme le font les Américains, nuit en effet à l'efficacité du système multilatéral, ce que nous déplorons.

Le soutien belge au FNUAP, le Fonds des Nations unies pour les activités en matière de population, est très apprécié. En outre, la Belgique a volontairement dégagé une contribution complémentaire de 165.000 euros, le 14 septembre dernier, afin de compenser le retrait américain.

06.03 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik vertrouw erop dat België hieromtrent zijn stevig standpunt zal blijven innemen binnen Europa om die nefaste trend te keren. Wanneer men weet dat in de sloppenwijken van Afrika 63% van de mensen nooit aan familieplanning doet, betekent dit dat wij ontzettend grote stappen achteruit aan het doen zijn op het vlak van de globale ontwikkeling van de Afrikaanse bevolking.

06.03 Magda De Meyer (SP.A): J'ose espérer que la Belgique continuera à défendre cette position avec acharnement au niveau européen, afin d'inverser la tendance néfaste et rétrograde imprimée par les Etats-Unis.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Als volgend punt behandelen we de samengevoegde interpellatie en vraag van de heer Pieter De Crem en mevrouw Leen Laenens over de Belgische wapenleveringen aan Nepal. Wij behandelen ook punt 20, de geactualiseerde vraag A658 van mevrouw Laenens over de mensenrechten in Nepal. Wij hebben nog een 35-tal minuten. Mijnheer De Crem, u behoudt natuurlijk uw recht te interpelleren en een motie in te dienen maar voor ik u het woord geef, wil ik als het kan, een drietal vragen van de heer Van den Eynde afhandelen. Mijnheer Van den Eynde, zijn er zaken die u absoluut vandaag nog wil behandelen? Ik vraag het u maar.

06.04 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zou er geen probleem mee hebben mijn vragen te schrappen. Maar er is een punt dat ook afhangt van de heer Willems, te weten onze vragen over het Vaticaan. Mijnheer Willems is er echter even niet.

De **voorzitter**: Jammer.

06.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Dat vindt u jammer, ja. De heer Willems is er niet. Ik ga er dus van uit dat hij zijn vraag terugtrekt. Dus zal ik de mijne ook terugtrekken.

De **voorzitter**: Dat is goed. Dan kunnen wij nu dus de kwestie Nepal behandelen.

07 Samengevoegde interpellatie en vraag van

- de heer Pieter De Crem tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de resultaten van de tweede diplomatieke missie naar Nepal en de gevolgen hiervan voor de Belgische wapenleveringen aan dat land" (nr. 1484)

- mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische wapenleveringen aan Nepal" (nr. A529)

07 Interpellation et question jointes de

- M. Pieter De Crem au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les résultats de la seconde mission diplomatique au Népal et leurs conséquences sur les livraisons d'armes belges à ce pays" (n° 1484)

- Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les livraisons d'armes de la Belgique au Népal" (n° A529)

07.01 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb mijn interpellatie aan de minister gericht naar aanleiding van de tweede diplomatieke missie die uit Nepal was teruggekeerd en die daar onderzoek had gedaan naar de politieke toestand.

07.01 Pieter De Crem (CD&V): Une deuxième mission diplomatique est de retour du Népal. Selon la presse, les militaires népalais sont confrontés à un manque important d'armes, de soutien logistique, de renseignements et de personnel. Sans renforts, la violence ne fera

Uit hun informatie bleek dat de Nepalese militairen te kampen hadden met zeer belangrijke tekorten.

Ten eerste, wat is de conclusie van de waarnemers inzake de

mensenrechten in Nepal? Dat was immers een belangrijk aspect van de beslissing die voortvloeide uit de eerste levering, geconcipeerd op de Ministerraad van 11 juli.

Ten tweede, is de regering er nog steeds van overtuigd dat de levering van wapens aan Nepal in overeenstemming is met de wet van 5 augustus 1991? Deze vraag over de wettelijkheid is een tweede heikel punt.

Ten derde, ondersteunt de Belgische regering de resolutie over Nepal die het Europees Parlement heeft aangenomen op 24 oktober 2002?

Tot daar mijn interpellatie in telegramstijl.

07.02 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het rapport van de observatiemissie, waarnaar collega De Crem verwijst, leert duidelijk dat de leden van de missie kiezen voor een militaire logica. Zij stellen dat de dialoog maar kan worden gevoerd uitgaande van de sterkste. Die positie kan enkel worden bereikt door de militaire druk op de maoïsten te verhogen. In dat verband pleiten zij voor en verantwoorden zij de officiële observatiemissie.

Ondertussen is het februari en is de eerste levering een feit. Ik wil dus mijn vraag aanpassen. Wilt u nog een actualisering van de situatie in Nepal mee in overweging nemen vóór er een volgende levering komt? Het tweede deel van mijn vraag, de vraag om actualisering, lijkt me echter belangrijker. We hebben niet alleen het rapport van de observatiemissie dat duidelijk stelt dat alle partijen boter op hun hoofd hebben inzake schending van de mensenrechten. We hebben eveneens het rapport van Amnesty International dat op 18 december werd vrijgegeven. Het is al het tweede rapport van Amnesty International in 2002 over de mensenrechten. Het maakt melding van zowel moorden, verdwijningen, foltering, verkrachtingen als willekeurige arrestaties en toont dus een zekere vorm van straffeloosheid aan.

Daarom is het belangrijk te weten in welke mate de minister bereid is de Europese Unie te verzoeken een actieve bemiddelingsrol op zich te nemen en de dialoog met alle partijen op te starten of tot een goed einde te brengen. Misschien werd er daaromtrent ondertussen reeds een initiatief genomen. Kan ook het voorstel tot bemiddeling dat Kofi Annan reeds in september lanceerde, terug op de agenda worden geplaatst? Is de minister bereid actiever mee te werken aan het wegnemen van de oorzaken van het conflict? Ik denk dat het belangrijk is alles in het werk te stellen, opdat de Verenigde Naties een mensenrechtencommissaris en een permanente speciale waarnemer ter plaatse zouden sturen.

Misschien is hetgeen ik nu vraag ondertussen al gebeurd, aangezien ik immers zelf de voorbije weken de informatie niet meer actief heb opgezocht. Er werd een task force for peace and development opgericht en in december maakten 9 Westerse landen daarvan deel uit. Is België bereid deel uit te maken van deze task force? Ik denk

que croître. Selon les observateurs, la situation n'a guère évolué au cours du dernier mois, mais les activités terroristes de la guérilla maoïste ne cessent de s'amplifier depuis octobre.

Quelles sont les conclusions des observateurs en ce qui concerne les droits de l'homme au Népal? Le gouvernement considère-t-il toujours que la livraison d'armes au Népal est conforme à la loi du 5 août 1991? Soutient-il la résolution relative au Népal adoptée par le Parlement européen le 24 octobre 2002?

07.02 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Les participants à la mission d'observation optent manifestement pour la logique militaire et considèrent la possibilité de dialogue sous l'angle du plus puissant. Pour occuper cette position dominante, il faut accentuer la pression militaire sur les maoïstes. D'où la demande d'une livraison d'armes.

Le ministre compte-t-il prendre en considération une actualisation de la situation au Népal avant de procéder à une deuxième livraison d'armes? Le rapport de la commission d'observation, au même titre que celui d'*Amnesty International*, dénoncent la violation des droits de l'homme par toutes les parties au conflit.

Le ministre s'emploiera-t-il à faire en sorte que l'UE joue un rôle de médiateur actif dans le conflit? Remettra-t-il à l'ordre du jour la proposition de Kofi Annan qui demande que les Nations Unies assument un rôle de médiation? La Belgique contribuera-t-elle plus activement à résoudre les causes du conflit? La Belgique adhèrera-t-elle au *Task Force for Peace and Development*?

dat er op die manier, zowel naar de Europese Unie als naar de Verenigde Naties, met één stem kan worden gesproken. Hopelijk kan men zo komen tot een dialoog die uiteindelijk de enige oplossing kan bieden voor het conflict in Nepal.

07.03 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, collega's, voor de tweede keer vertrok er een zending naar Nepal, van 15 tot 22 november.

Alle gesprekspartners van de zending wezen erop dat de maoïstische terreur en de aanslagen het hoofdprobleem blijven in Nepal. Allen zijn overtuigd van de noodzaak van een akkoord met de maoïsten en wijzen erop dat dezen slechts onder militaire druk aan de onderhandelingstafel zullen plaatsnemen.

De voorbije weken werden gekenmerkt door een opflakking van de maoïstische gewelddadige actie die de extreme brutaliteit van de beweging bevestigde. Het aantal moorden is toegenomen. De installaties van algemeen belang werden herhaaldelijk overvallen en de systematische vernieling van de dorpsraden ging voort. Het gebruik van kindsoldaten door de maoïsten werd eveneens bevestigd.

De cel Mensenrechten die werd opgericht binnen het leger ondernam verscheidene initiatieven om de opleiding van de militairen inzake mensenrechten te verbeteren. Er werd opleiding verstrekt door leden van het Britse leger en er werden cursussen gegeven inzake mensenrechten, op meerdere niveaus van het leger. Er werden kleinere cellen Mensenrechten opgericht op het niveau van de legerafdelingen en de brigades. De krijgswaarden namen maatregelen ten aanzien van militairen die zich schuldig maakten aan schendingen van de mensenrechten.

In het verslag van de tweede zending werd volgende elementen bevestigd. De reële wil van de nieuwe regering wordt erkend om de dialoog aan te gaan met de maoïsten, met het oogmerk om vrede en veiligheid in de regio te herstellen en aldus de verkiezingen te kunnen organiseren.

Bij de Koning wordt de wil erkend de traditionele politieke partijen te willen betrekken bij de regering, terwijl deze dit tot op heden steeds heeft geweigerd.

Alle gesprekspartners zijn het erover eens dat de maoïstische guerrilla is overgegaan tot gewelddadige acties en dat zij zonder militaire druk geen plaats zullen nemen aan de onderhandelingstafel. De zeer gebrekkige militaire capaciteit van het leger zorgt ervoor dat deze druk momenteel niet meer is dan een ware illusie.

Alle gesprekspartners van de leden van de zending menen dat de wapenleveringen moeten plaatsvinden teneinde de maoïstische aanvallen tegen te gaan en de maoïsten te dwingen tot onderhandelingen.

Gezien al deze elementen vermeld in het laatste verslag van de zending van het team van experts in Katmandu, handhaafde ik mijn beslissing om de toegekende uitvoervergunning niet in te trekken. De regering steunt de resolutie van het Europees Parlement, van 24

07.03 **Louis Michel**, ministre: La deuxième visite de la mission s'est déroulée du 15 au 22 novembre. Tous les interlocuteurs étaient d'avis que la terreur maoïste constituait le principal problème, qu'un accord est indispensable et qu'à cet effet il convient d'exercer une pression militaire plus importante sur les rebelles. Les rebelles multiplient les assassinats et les destructions. Ils enrôlent également à présent des enfants soldats.

Une cellule Droits de l'homme fonctionne au sein de l'armée régulière qui veille, notamment avec le soutien de militaires britanniques, à améliorer la formation des troupes en matière de droits de l'homme. De petites cellules similaires ont été mises sur pied au niveau des brigades. Les conseils de guerre ont pris des mesures à l'encontre des militaires qui ont violé les droits de l'homme.

Il ressort clairement du rapport de la mission que le nouveau gouvernement souhaite amorcer le dialogue avec les rebelles mais à cet effet, il est nécessaire d'accentuer la pression militaire sur ces derniers afin qu'ils rejoignent la table de négociations. L'armée népalaise n'est pas suffisamment équipée pour exercer une telle pression. Il faut donc poursuivre les livraisons d'armes.

Le gouvernement soutient la résolution du Parlement européen du 24 octobre 2002. Le gouvernement népalais a déjà adopté de nombreuses mesures dans le bon sens. Il n'y a pas de consensus en ce qui concerne l'opportunité d'une médiation européenne. Le secrétaire général des Nations Unies envisage

oktober 2002 en stelt vast dat de maatregelen die intussen werden genomen door de Nepalese regering in de zin gaan van wat door de resolutie werd aangeprezen. De vraag naar de opportuniteit van de Europese bemiddeling in Nepal is aan onderzoek toe in Europese instanties. Tot op heden werd er nog geen consensus bereikt wat deze vraag betreft.

Voorts overweegt de hoge commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten, om binnen enkele maanden een permanente aanwezigheid in Katmandu te verzekeren. Ik zal dat trouwens steunen bij de heer Kofi Annan. Trouwens, voor volgende week is er een ontmoeting gepland met de heer Kofi Annan en ik zal de punten op mijn agenda hiermee aanvullen.

Wij onderzoeken eveneens de meest gepaste en meest efficiënte manier om deel te nemen aan de task force for peace and development.

Ten slotte heeft de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, zijn bemiddeling aangeboden om de problemen van het land te helpen oplossen.

07.04 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat er binnen enkele maanden een permanente vertegenwoordiger zal gestuurd worden. Ik wil wijzen op het belang van de maand april, wanneer de Commissie Mensenrechten in Genève samenkomt. Ik ga ervan uit dat, indien er tegen dan nog geen permanente vertegenwoordiger aanwezig is, de kans klein is dat er over Nepal een resolutie zal worden ingediend en ik zou dat betreuren. Er bestaat geen behoefte aan nog meer rapporten om aan te tonen dat een resolutie meer dan verantwoord zou zijn.

07.05 Minister Louis Michel: Waarop zou die resolutie betrekking moeten hebben?

07.06 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Op de essentie van de zaak, op de schendingen van de mensenrechten in Nepal, los van welke partij daar verantwoordelijk voor is. Ik denk dat schendingen van de rechten van de mens, of de kracht van de rechten van de mens er juist in bestaat dat er geen onderscheid wordt gemaakt...

07.07 Minister Louis Michel: Kent u iemand die bereid zou zijn om zo een resolutie hier en nu in te dienen? Ik niet.

07.08 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Ik ga ervan uit dat, wanneer negen Westerse landen een Task Force for Peace and Development oprichten, zij ook binnen de internationale gemeenschap hun verantwoordelijkheid opnemen.

07.09 Minister Louis Michel: Eerlijk gezegd, voor het ogenblik zou dat niet opportuun zijn. Wij moeten de Nepalese regering een kans geven om de mensen bijeen te roepen en samen te brengen. Dat is

cependant d'envoyer un représentant permanent au Népal. J'en discuterai prochainement avec lui. Enfin, nous examinons comment participer au mieux à une Task Force du PNUD.

07.04 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): La commission des droits de l'homme des Nations Unies se réunira au mois d'avril. Il semble peu probable qu'une résolution soit adoptée à propos du Népal si aucun représentant permanent n'est envoyé dans ce pays d'ici là.

07.05 Louis Michel, ministre: Quel genre de résolutions cela devrait-il être?

07.06 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Une résolution qui condamne les violations des droits de l'homme au Népal, quel qu'en soit l'auteur.

07.07 Louis Michel, ministre: Je ne vois pas quel pays accepterait de voter en faveur d'une telle résolution.

07.08 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Un certain nombre de pays soutiennent quand même l'idée d'une Task Force! Pourquoi refuseraient-ils dès lors d'adopter une résolution?

07.09 Louis Michel, ministre: A mon estime, cette initiative n'est qu'une médiation

de enige weg om er uit te geraken, denk ik.

représente l'unique chance de progrès.

07.10 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): U spreekt zich nog niet uit over een mogelijke volgende levering, waaruit ik afleid dat u toch rekening houdt met de evolutie op het terrein?

07.10 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): J'espère que le ministre Michel tiendra compte de l'évolution de la situation sur place lorsqu'il s'agira de prendre une décision sur d'éventuelles futures livraisons d'armes.

07.11 Minister Louis Michel: Natuurlijk hou ik daar rekening mee, dat wel, u mag mij vrij geloven. U gelooft mij niet?

07.11 Louis Michel, ministre: Evidemment. Si les autorités népalaises ne mettent pas tout en œuvre pour conclure un accord avec les rebelles, je retirerai la licence.

07.12 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): U weet, mijnheer de minister, dat mijn en uw appreciatie van de toepassing van de wapenwet verschillend zijn.

07.13 Minister Louis Michel: Ik zal de kwestie op een eerlijke wijze behandelen. Indien de Nepalese regering haar belofte niet nakomt om alles in het werk te stellen om de partijen om de tafel te brengen en indien zij de deur niet openzet voor de maoïsten om in het vredesproces te stappen en zo een politieke dialoog tot stand te brengen, dan zal ik de vergunning onmiddellijk intrekken. Wanneer de situatie zo evolueert, dan zal ik dat doen, eerlijk.

07.14 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, heel kort. Wat zich hier nu afspeelt tussen een meerderheidspartij en de minister is wat wij van in het begin, bij de bespreking van de nieuwe wapenwet, hebben voorspeld. De nieuwe wapenwet is een interpretatieve wet. Ik ga het hele discours niet meer herhalen, maar ik denk, mijnheer de minister, dat er geen stap vooruit is gezet. De wet van 1991 was duidelijk, ook wat het criterium mensenrechten betreft. Wij zijn in een processie van Echternach terechtgekomen, waarbij iedere levering het voorwerp zal uitmaken van een obligaate nummer wederzijdse interpretatieve beschouwingen van uzelf en mevrouw Laenens. Ik stel dat gewoon vast. Voor het overige heb ik onze aanbevelingen, gelet op uw tijdsnood vandaag, in een motie vastgelegd. Ik wens u veel moed en doorzettingsvermogen voor de periode die komt.

07.14 Pieter De Crem (CD&V): Cette discussion est symptomatique. L'ancienne loi sur les armes était bien plus stricte. A chaque livraison d'armes, nous menons désormais des discussions interminables à propos de l'interprétation correcte de la loi.

07.15 Minister Louis Michel: Ik wil nog eens de nadruk leggen op het feit dat de nieuwe wet veel strikter is en dat over de nieuwe wet mag gezegd worden...(…) Autant ça que la subversion bête et méchante. De nieuwe wet is dus veel strikter en biedt veel minder plaats voor persoonlijke appreciaties. De nieuwe wet houdt rekening met alle objectieve elementen van een dossier, waarlijk. Ik begrijp u niet.

07.15 Louis Michel, ministre: C'est au contraire la nouvelle loi qui est bien plus sévère.

La nouvelle loi sur les armes laisse moins le champ libre à l'appréciation personnelle et accorde bien plus d'importance à des critères objectifs.

07.16 Pieter De Crem (CD&V): (...) door deze interpellatie afgesloten.

07.17 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik wou alleen zeggen dat ik het betreurt dat in de repliek van collega De Crem alleen plaats is voor een politiek feit en niet voor de essentie.

07.17 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Je regrette que M. De Crem ne traite dans sa réplique que d'un fait politique.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem voor uw lering: een interpretatieve wet is een wet die een andere wet interpreteert. In deze legislatuur is dat nog niet gebeurd. In de vorige legislatuur was er ooit een interpretatieve wet die een antwoord was op een arrest van de Raad van State over de crisisbijdrage, die aan alle gepensioneerden werd opgelegd en die door de Raad van State werd verboden. In die interpretatieve wet werd verduidelijkt dat die crisisbijdrage toch moest worden opgelegd. Dat is een interpretatieve wet.

Le **président**: A l'attention de M. De Crem, je tiens à signaler qu'une loi interprétative est une loi qui sert à l'interprétation d'une autre loi. Aucune loi de ce genre n'a encore été adoptée durant cette législature.

La nouvelle loi sur les armes est bien plus stricte que l'ancienne, et permet de retirer plus facilement une licence.

07.18 Pieter De Crem (CD&V): U heeft volledig gelijk.

De **voorzitter**: Deze wet is een veel striktere wet en biedt aan de andere kant het voordeel dat aan een aantal landen, die geen enkele bodem voor discussie vormen, vlugger exportlicenties kunnen worden afgeleverd.

07.19 Pieter De Crem (CD&V): Snel en efficiënt.

De **voorzitter**: Dat is een serieuze verbetering in vergelijking met de vorige wetgeving.

07.20 Vincent Decroly (indépendant): Votre argument politique consiste à dire ce qui n'est pas.

07.20 Vincent Decroly (onafhankelijke): Uw politieke argument is : zaken verkondigen die er niet zijn.

Le **président**: C'est pour l'information du jeune parlementaire. C'est l'ancien assistant de droit constitutionnel qui vient de parler.

07.21 Vincent Decroly (indépendant): Cela remonte à longtemps.

Le **président**: Vingt ans. Monsieur Decroly, je peux vous donner encore des exemples sur les lois interprétatives.

07.22 Vincent Decroly (indépendant): Venez donc vous asseoir parmi nous. Mais ce n'est pas en tant que président qu'il faut donner une telle leçon.

Le **président**: Nullement. Je donne simplement une information à M. De Crem.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Vincent Decroly en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Pieter De Crem

en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,

- gelet op de resolutie van het Europees Parlement van november 2002;
- gelet op de eerste levering van Belgische wapens;
- gelet op het verslag van de Belgische observatieopdracht ter plaatse (van 15 tot 29 november 2002), en van Amnesty International (18 december 2002);
- gelet op de ernstige schendingen van de mensenrechten, ook door de regeringstroepen vraagt de regering de volgende leveringen op te schorten."

Une première motion de recommandation a été déposée par M. Vincent Decroly et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu l'interpellation de M. Pieter De Crem

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,

- vu la résolution du Parlement européen, adoptée en novembre 2002;
- vu la première livraison d'armes belges;
- vu le rapport de la mission d'observation belge sur place (du 15 au 29 novembre 2002), d'Amnesty International (18 décembre 2002);
- vu de graves violations des droits de l'homme, y compris par les forces gouvernementales demande au gouvernement de suspendre les prochaines livraisons."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Pieter De Crem en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellatie van de heer Pieter De Crem

en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken,

verzoekt de regering

- geen nieuwe exportlicenties voor wapens aan Nepal goed te keuren;
- en een voortdurende evaluatie van de politieke toestand in Nepal te maken met bijzondere aandacht voor het respecteren van de mensenrechten."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Pieter De Crem et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu l'interpellation de M. Pieter De Crem

et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères,

demande au gouvernement

- de ne plus autoriser l'octroi de nouvelles licences d'exportation d'armes au Népal;
- et d'évaluer en permanence la situation politique au Népal, plus particulièrement en ce qui concerne le respect des droits de l'homme."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Jacques Simonet en Pierre Chevalier.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Jacques Simonet et Pierre Chevalier.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

08 Vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de beweringen van de AEL-leider Abou Jahjah dat hij vanuit Israël bedreigd wordt" (nr. A441)

08 Question de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les affirmations du chef de file de la LAE Abou Jahjah selon lesquelles il fait l'objet de menaces de la part d'Israël" (n° A441)

08.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, de beruchte en ongetwijfeld ook voor u bekende Abou Jahjah die op dit ogenblik in Antwerpen woont, verplaatst zich meestal op een zeer ostentatieve wijze, omringd door lijfwachten. Hij

08.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Le leader de la Ligue arabe européenne, M. Dyab Abou Jahjah, se prétend menacé

verklaarde op 21 november 2002 - ik verwijs naar de krant *De Morgen* - dat hij dit doet omdat hij verwittigd werd van het feit dat de Israëlische geheime dienst hem naar het leven staat. Hij werd, volgens hem, daarvan op de hoogte gebracht door de Staatsveiligheid die hem tot voorzichtigheid aanmaande, de raad gaf niet alleen op straat te komen, zich te laten bewaken en zo verder. De Staatsveiligheid zou, volgens de heer Jahjah, dit gedaan hebben na tussenkomst van het departement Buitenlandse Zaken die van een en ander op de hoogte zou gebracht zijn door een ambassade uit Brussel.

Het was voor mij een mooi verhaal, en niet meer dan dat. Ik dacht dat die mijnheer Jahjah in fantasie niet te kloppen was en dat hij steeds iets nieuws vindt om in de belangstelling te komen, tot ik plots uit de kranten mocht vernemen - en ik verwijs nogmaals naar dat artikel uit *De Morgen* van 21 november 2002 - dat heel dit verhaal bevestigd werd door mijnheer Seeuws, de woordvoerder van Buitenlandse Zaken. Ik moet zeggen dat dit mij toch zeer verbaasde omdat ik mij afvraag waarom de Staat Israël mijnheer Jahjah naar het leven zou willen staan. Telkens mijnheer Jahjah demonstreert ten voordele van de Palestijnen stijgen bij ons de aandelen van Israël in de publieke opinie. Ik heb dus de indruk dat het voortwerken door de heer Jahjah op de wijze zoals hij dit nu doet, eerder positief voor Israël uitvalt en dus zeker geen reden kan zijn om hem op één of andere manier, misschien fysisch uit te schakelen.

Tweede zaak: voor zover ik weet, ik ben geen specialist, hebben de Israëlische geheime diensten de reputatie ongeveer de beste van de wereld te zijn. Zouden zij al moordplannen hebben, dan kan ik mij moeilijk inbeelden dat zij dit zouden laten uitlekken en dat dan nog via een ambassade van weet ik welk land hier in Brussel. Dat lijkt mij weinig geloofwaardig. Wat mij wel geloofwaardig lijkt is dat in de psychologische oorlog die op dit ogenblik gevoerd wordt tussen enerzijds Israël en anderzijds toch een heel groot deel van de Arabische wereld, men er niet voor zou terugdeinzen om allerlei middelen te gebruiken. Het verhaal dat Israël in België aanslagen wil plegen op tegenstanders is vrij interessant om de openbare mening te manipuleren en het maakt in feite deel uit van wat ik zou noemen een psychologische oorlogsvoering.

Mocht dit geloofwaardig zijn, mijnheer de minister, vraag ik me af waarom uw departement zich hiertoe leent. Het is, mijns inziens, niet in overeenstemming met de politiek van dit land om deel te nemen aan destabilisatieoperaties ten overstaan van Israël.

Mijnheer de minister, is het correct dat de Veiligheid van de Staat in opdracht van uw departement aan de heer Jahjah meegedeeld heeft dat zijn leven in gevaar is en dat zijn leven bedreigd wordt door de Mossad of door een andere Israëlische zet? In welke mate is deze informatie volgens u geloofwaardig? Zo niet, welke maatregelen werden er genomen om in de toekomst een dergelijke flater te vermijden?

08.02 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, het is correct dat de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken een paar weken geleden informatie heeft gekregen van een buitenlandse ambassade in Brussel die gewag maakte van "welingelichte bronnen" in eigen land en wees op mogelijke dreigingen tegen de heer Jahjah.

par Israël. C'est la Sûreté de l'Etat qui l'aurait mis au courant, informée elle-même par le département des Affaires étrangères, qui à son tour a reçu cette information d'une ambassade étrangère à Bruxelles. Le quotidien *De Morgen* en a fait état dans son édition du 21 novembre 2002, et l'information a été confirmée par le porte-parole des Affaires étrangères.

L'idée que les services secrets israéliens puissent préparer un attentat contre Abou Jahjah ne me paraît guère crédible et l'ébrulement de tels projets est même inconcevable.

L'information divulguée par le journal est-elle exacte? Que pense le ministre de l'éventualité d'une manipulation destinée à discréditer Israël? Le SPF Affaires étrangères s'est-il prêté à cette manipulation?

08.02 **Louis Michel**, ministre: le SPF Affaires étrangères a, en effet, été informé il y a quelques semaines par une ambassade étrangère à Bruxelles, qui se

Noch over de aard van de dreiging, noch over de oorsprong heeft de informant evenwel specifieke gegevens meedegegedeeld. De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken heeft deze informatie zonder verwijl doorgestuurd aan de bevoegde veiligheidsdiensten. De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken heeft echter geen contact opgenomen met de heer Abou Jahjah. In dit soort dossiers is het niet gebruikelijk dat de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken reageert op uitspraken of beweringen van de betrokkene zelf.

prévalait de sources bien informées dans le pays, pour faire état de possibles menaces à l'encontre d'Abou Jahjah. L'informateur n'a précisé ni la nature de la menace, ni ses origines.

Les Affaires étrangères ont immédiatement transmis l'information à la Sûreté. Elles n'ont pas contacté directement Abou Jahjah. Il n'est pas d'usage, dans de tels dossiers, que les Affaires étrangères réagissent à des déclarations de l'intéressé lui-même.

08.03 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mocht de minister van Buitenlandse Zaken geluisterd hebben naar mijn vraag, zou hij gehoord hebben dat ik niet beweer dat zijn diensten de heer Jahjah hebben gecontacteerd. Dat heb ik niet gezegd. De heer Jahjah beweert dat hij gecontacteerd werd door de Veiligheid van de Staat die in opdracht van handelde. Dit werd bevestigd door de heer Seeuws, de woordvoerder van Buitenlandse Zaken.

08.03 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Je n'ai pas dit que les Affaires étrangères seraient entrées directement en contact avec Abou Jahjah. La Sûreté de l'Etat aurait servi d'intermédiaire, pour le compte des Affaires étrangères.

Bovendien stel ik vast dat u niet bevestigt dat de zogenaamde dreigingen – waarover ik de grootste twijfels heb - uit Israël komen. Het had mogen beklemtoond worden dat men Israël niet vermeld heeft bij het op de hoogte brengen van de heer Jahjah. Men heeft vermeden dit te doen. Men blijft een slechte indruk ten overstaan van Israël wekken. Ik betreur dit omdat wij met dit conflict op dat vlak niets te maken hebben.

J'observe que le ministre n'a pas fait état, dans sa réponse, de l'Etat d'Israël, de sorte qu'un doute subsiste quant à son implication. Je regrette que cette suspicion demeure.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Vraag van de heer Francis Van den Eynde aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de uitspraak van de ambassadeur van Marokko in verband met de motieven van de moord op de islamleraar uit Borgerhout" (nr. A475)

09 Question de M. Francis Van den Eynde au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les déclarations de l'ambassadeur du Maroc à propos des motifs du meurtre du professeur de religion islamique à Borgerhout" (n° A475)

09.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, dit is ook al een vraag van november, maar toch houd ik eraan ze te stellen, omdat ze betrekking heeft op een materie waarvan men op zijn minst kan stellen dat ze delicaat is.

09.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): A la fin de l'année dernière, à Borgerhout, un professeur de religion islamique était abattu par son voisin. Au cours des obsèques, le 29 novembre 2002, l'ambassadeur du Maroc a déclaré qu'il s'agissait d'un crime raciste. A mes yeux, ces propos sont déplacés. En effet, il est apparu très rapidement que le meurtre n'était pas inspiré

Zoals u weet werd eind november een moord gepleegd in Borgerhout door een autochtoon op een vrij jonge allochtoon van Marokkaanse oorsprong, die bovendien van beroep leraar islam was. Vrij vlug is men tot de conclusie gekomen dat er hier geen politieke motieven en zeker geen racistische motieven waren, maar dat de dader, voorzichtig gesteld, als onevenwichtig mag worden beschreven.

Niettemin heeft dit tragisch gebeuren aanleiding gegeven tot vrij ernstige rellen in de betrokken deelgemeente van Antwerpen; u bent daar ongetwijfeld van op de hoogte. Het heeft een paar dagen geduurd eer de rust daar hersteld was. Wat mij verbaasd heeft, is dat volgens verschillende kranten op de begrafenis van het slachtoffer de ambassadeur van Marokko niet alleen het woord neemt – ik vind dit normaal – om mee te geven dat hij zeer bekommerd is, wat volgens mij zijn plicht is als diplomaat ten overstaan van zijn landgenoten, maar daar zo maar verklaart dat dit een racistische moord was.

Ten eerste, er is, voor zover ik weet, helemaal geen aanwijzing in die richting. Geen enkele.

Ten tweede, zo'n verklaring is vanzelfsprekend niet van aard om de spanningen die al hoog aan het oplopen waren in Borgerhout op dat ogenblik, een klein beetje tot normale proporties te herleiden. Nogmaals, ik ben van mening dat een ambassadeur best de verdediging van zijn landgenoten in het land waar hij geaccrediteerd is, op zich mag nemen en zich bekommerd mag voelen omwille van zijn landgenoten. Een zekere discretie kan echter ook worden verwacht van een diplomaat. Lukraak beweringen lanceren die van aard zijn om voor ernstige ordeverstoringen te zorgen en die bovendien, voor zover wij geïnformeerd zijn – ik denk dat wij dat goed zijn – kant noch wal raken, is iets anders.

Ten eerste, bent u van de inhoud van die toespraak op de hoogte? Ten tweede, hebt u de ambassadeur laten weten dat zijn bewering op niets stoelt? Ten derde, werd hij verzocht in de toekomst een stuk discreter op te treden?

09.02 Minister **Louis Michel**: U kan echt niet verwachten dat de regering een standpunt zou innemen over alle uitspraken van de talrijke ambassadeurs in Brussel. Na New York hebben wij in Brussel de belangrijkste diplomatengemeenschap ter wereld. De regering reageert dus meestal niet op een publieke uitspraak. Ik heb de Marokkaanse ambassadeur zelf niet gehoord. Wat mij wel is gerapporteerd, zijn zijn oproepen tot bedaardheid, zijn ontmoetingen met de burgemeester van Antwerpen, met de verantwoordelijken van de politie en met vertegenwoordigers van de muzelmaanse gemeenschap, evenals zijn deelname aan de religieuze ceremonie op 27 november. Ik kan daar onmogelijk kritiek op hebben.

09.03 **Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, het is natuurlijk vrij gemakkelijk om te zeggen: "Ik heb dit en dat vernomen, maar daar heb ik niets van gehoord". Ik neem aan dat men op het departement Buitenlandse Zaken de kranten leest.

par des motifs racistes. Pour couronner le tout, faire une pareille déclaration au moment-même des funérailles n'est pas de nature à calmer les esprits déjà échauffés.

Un ambassadeur en Belgique a le droit de se préoccuper du sort de ses compatriotes. Ce droit ne lui laisse nullement carte blanche pour tenir des propos qui peuvent avoir des répercussions sur la situation intérieure.

Quel est le point de vue du ministre à l'égard des déclarations de l'ambassadeur du Maroc? Lui a-t-il fait savoir, dans l'intervalle, que ses accusations n'étaient pas fondées? Lui a-t-il recommandé de faire preuve de davantage de discrétion?

09.02 **Louis Michel**, ministre: Le gouvernement belge peut difficilement adopter un point de vue sur toutes les déclarations des ambassadeurs étrangers en Belgique. Après New York, Bruxelles rassemble la plus grande communauté de diplomates au monde.

Personnellement, je n'ai pas entendu l'ambassadeur du Maroc. On m'a toutefois informé de son appel au calme et de ses rencontres avec la bourgmestre d'Anvers, avec la police et avec les représentants de la communauté musulmane. Il a également participé à la cérémonie religieuse du 27 novembre. Je puis difficilement le lui reprocher.

09.03 **Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): Je me demande si on lit les journaux au département des Affaires

Wanneer in een kadertje in die kranten verschijnt dat op een begrafenis de ambassadeur van Marokko de woorden “racistische moord” in de mond neemt, denk ik dat het niet volstaat om te zeggen dat u niet kan reageren op alles wat de ambassadeurs zeggen. Op dat ogenblik spreekt hij die woorden uit in een context waarvan men op zijn minst – en ik zeg het eufemistisch – kan verwachten dat ze van aard zijn om de gemoederen wat meer op te hitsen en dus de openbare orde en al wat daarmee gepaard gaat, in het gedrang te brengen.

09.04 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, ik kan alleen het volgende zeggen. In de eerste uren na die moord heeft de pers ook de indruk gewekt dat het een racistische daad was. Het is pas na twee tot drie dagen dat men eindelijk de indruk kreeg dat het niet zo was. Aldus, in die eerste uren kunt u misschien begrijpen dat sommigen hebben gereageerd en dat zij dachten dat het een racistische moord was. U moet dat dus in zijn context plaatsen om daar een beoordeling over te geven. Dat wilde ik nog zeggen.

09.05 **Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zou de minister willen vragen om even de kranten van die dagen te bekijken. Dan zal hij zien dat heel vlug, 24 uur na de feiten, het verhaal van de racistische moord tegengesproken werd.

Ten tweede, een ambassadeur die officieel het koninkrijk Marokko vertegenwoordigt, is wat anders dan een krant.

Ten derde, de verantwoordelijkheid van die ambassadeur tegenover zijn gemeenschap en tegenover het land waar hij geaccrediteerd is, is heel anders dan die van een krant.

Wanneer iemand van de ambassadeur van zijn land, waarvan hij weet dat hij erop mag rekenen om zijn belangen te verdedigen, hoort dat er een aanslag is gepleegd op een landgenoot vanuit racistische overwegingen, dan is dat – ik herhaal het – een zware beschuldiging is en dan tilt iedereen daar erg aan, behalve blijkbaar ons departement van Buitenlandse Zaken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Dit was de laatste vraag in deze commissievergadering. Het is één minuut voor elf. De minister heeft een persontmoeting met zijn Franse collega.

09.06 Minister **Louis Michel**: Ik heb eigenlijk een ontmoeting met mijn Franse collega over Irak.

09.07 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat ik mijn vragen A569 en A571 omzet in schriftelijke vragen.

De **voorzitter**: Dat is goed. Vragen A260, A680 en A658 van de dames Muriel Gerken, Els Van Weert en Leen Laenens worden ingetrokken. We zullen de overige vragen en interpellaties zo vlug mogelijk – volgende week of de week daarna – behandelen.

étrangères. Immédiatement après la cérémonie, ceux-ci ont relaté les observations de l'ambassadeur.

09.04 **Louis Michel**, ministre: Au cours des premières heures après le meurtre, la presse aussi laissait entendre que le meurtre aurait été inspiré par des motifs racistes. Ce n'est que plus tard qu'il est apparu que cela n'était pas le cas. C'est également dans ce contexte qu'il faut placer la réaction de l'ambassadeur.

09.05 **Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): A peine une journée après les faits, les journaux indiquaient déjà qu'aucun motif raciste n'était en jeu. Un ambassadeur a d'ailleurs d'autres responsabilités qu'un journal. Ceci n'est pas un fait divers.

09.08 Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, op 29, 30 en 31 januari ben ik in New York om op de vergadering met Kofi Annan over Irak, Centraal-Afrika, Cyprus en Nepal te spreken.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.00 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11.00 heures.*